



## Regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering 24.6.2003

24.6.2003



# REGERINGSPROGRAMMET FÖR STATSMINISTER MATTI VANHANENS REGERING 24.6.2003

## **Nytt uppsving genom arbete, företagsamhet och gemensamt ansvar**

Regeringen inleder sitt arbete i en exceptionellt krävande internationell situation som är ägnad att skapa osäkerhet också inom den ekonomiska utvecklingen. Regeringen stärker medborgarnas säkerhet genom att fortsätta att följa vårt lands stabila utrikes- och säkerhetspolitiska linje och utveckla ett välfärdssamhälle som har ett brett stöd bland medborgarna.

2000-talets välfärdssamhälle betonar kunnande, sporrar till arbete och företagande, är socialt rättvist och präglas av regional balans. Det huvudsakliga målet för regeringen är att utveckla välfärdssamhället genom att förbättra sysselsättningen och minska arbetslösheten, stärka basservicen och utkomstskyddet samt balansera den regionala utvecklingen. Ekonomin i vårt land måste få ett nytt uppsving.

För framgång förutsätts när det gäller sysselsättningsmålen inte bara en aktiv sysselsättningspolitik och förbättrade förutsättningar för företagande utan även fortsatt och intensifierat avtalsbaserat samarbete, i synnerhet med arbetsmarknadsparterna och intresseorganisationerna. Förebyggande av utslagning och fattigdom lyckas bara genom att sysselsättningsmålen uppnås.

Regeringens politik baserar sig på en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling, vilket innebär en balanserad samordning av produktionsverksamheten, den ekonomiska tillväxten och miljöaspekterna.

En stark ekonomisk strategi, skattestrategi och sysselsättningsstrategi, en reformpolitik som siktar till jämlikhet i samhället och främjar social enhetlighet manifesterar i början av 2000-talet den politiska samarbetstradition genom vilken vårt land har utvecklats under gångna decennier. Med en politik som tar fasta på arbete, företagsamhet och gemensamt ansvar utvecklar regeringen den välfärdsstat och det välfärdssamhälle som under tidigare decennier med framgång byggts upp genom ett bredbasigt samarbete.



## INNEHÅLL

<b>Nytt uppsving genom arbete, företagsamhet och gemensamt ansvar .....</b>	<b>1</b>
<b>1. Utrikes- och säkerhetspolitik.....</b>	<b>4</b>
<b>2. Europeiska unionen .....</b>	<b>6</b>
<b>3. Ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och skattepolitik.....</b>	<b>7</b>
<b>3.1. Regeringens verksamhetsstrategi .....</b>	<b>8</b>
<b>3.2. Regeringens finanspolitiska linje.....</b>	<b>8</b>
<b>3.3. Lindring av beskattningen .....</b>	<b>10</b>
<b>3.4. Huvudlinjerna i utvecklandet av beskattningens struktur .....</b>	<b>10</b>
<b>3.5. Utvecklande av arbetskraftspolitiken .....</b>	<b>11</b>
<b>3.6. Jämställdheten mellan könen .....</b>	<b>13</b>
<b>4. Social- och hälsovårdspolitik .....</b>	<b>14</b>
<b>4.1. Social- och hälsovårdsservice .....</b>	<b>14</b>
<b>4.2. Pensionspolitik .....</b>	<b>15</b>
<b>4.3. Äldreomsorg .....</b>	<b>16</b>
<b>4.4. Handikappade .....</b>	<b>16</b>
<b>4.5. Förebyggande av fattigdom och utslagning .....</b>	<b>17</b>
<b>4.6. En trygg uppväxtmiljö för barn .....</b>	<b>17</b>
<b>4.7. Förbättrande av barnfamiljers och pensionstagares ekonomiska ställning.....</b>	<b>18</b>
<b>5. Arbetslivet .....</b>	<b>19</b>
<b>Invandrapolitiken.....</b>	<b>20</b>
<b>6. Utbildning, vetenskap och kultur .....</b>	<b>21</b>
<b>6.1. Utbildnings- och vetenskapspolitik.....</b>	<b>21</b>
<b>6.2. Kultur .....</b>	<b>23</b>
<b>7. Regionpolitik.....</b>	<b>25</b>
<b>8. Boende .....</b>	<b>27</b>
<b>9. Kommunpolitik .....</b>	<b>29</b>
<b>10. Miljöpolitik.....</b>	<b>31</b>
<b>11. Närings- och energipolitik .....</b>	<b>33</b>
<b>11.1. Teknologipolitik .....</b>	<b>33</b>
<b>11.2. Företagspolitik .....</b>	<b>33</b>
<b>11.3. Konsument- och konkurrensolitik.....</b>	<b>34</b>
<b>11.4. Energipolitik .....</b>	<b>35</b>
<b>11.5. Ägarpolitik.....</b>	<b>36</b>
<b>12. Landsbygdsnäringar .....</b>	<b>37</b>
<b>12.1. Jordbruk .....</b>	<b>37</b>
<b>12.2. Skogsbruk .....</b>	<b>38</b>
<b>12.3. Utvecklande av landsbygden .....</b>	<b>38</b>
<b>12.4. Fiskerihushållning .....</b>	<b>39</b>
<b>13. Trafik- och kommunikationspolitik .....</b>	<b>40</b>
<b>13.1 Informationssamhälle och kommunikation .....</b>	<b>40</b>
<b>13.2 Trafik .....</b>	<b>41</b>
<b>14. Rättspolitik och medborgarnas trygghet.....</b>	<b>43</b>
<b>14.1 Medborgarnas trygghet .....</b>	<b>44</b>
<b>14.2 Invandrings- och utlänningsärenden.....</b>	<b>45</b>
<b>15. Försvaret.....</b>	<b>46</b>
<b>16. Utvecklande av statsförvaltningen .....</b>	<b>47</b>
<b>Landskapet Åland .....</b>	<b>47</b>
<b>POLITIKPROGRAMMEN .....</b>	<b>48</b>
<b>SYSSELSÄTTNINGSPROGRAMMET .....</b>	<b>48</b>
<b>FÖRETAGSAMHETSPROGRAMMET .....</b>	<b>50</b>
<b>INFORMATIONSSAMHÄLLSPROGRAMMET .....</b>	<b>51</b>
<b>POLITIKPROGRAMMET FÖR MEDBORGARINFLYTANDE.....</b>	<b>52</b>



## 1. Utrikes- och säkerhetspolitik

Regeringen har som mål att främja en hållbar utveckling, stabilitet och säkerhet inom det internationella samfundet samt att stärka Finlands internationella ställning. Regeringen stöder utvecklingen av Förenta Nationernas och andra på övergripande internationellt samarbete baserade samsamarbetsstrukturers handlingsförmåga i syfte att stärka demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprinciperna. Finland är en aktiv medlemsstat inom Europeiska unionen och vill främja ett stärkande av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken samt det transatlantiska samarbetet.

Regeringen eftersträvar intensifierade relationer mellan de nordiska länderna. Innehållet i samarbetet utvecklas särskilt med hänsyn till den förändrade verksamhetsmiljö som utvidgningen av Europeiska unionen medför. Regeringen strävar efter att utveckla samarbetet mellan de baltiska länderna och de nordiska länderna inom Europeiska unionen och i andra europeiska samsamarbetsorganisationer. Regeringen fortsätter att utveckla de goda relationerna med Ryssland och påverkar aktivt innehållet i relationerna mellan EU och Ryssland.

Regeringen arbetar för att utveckla den nordliga dimensionen inom EU, öka medborgarnas välfärd och förbättra miljövården samt befästa en fungerande arbetsmarknad i Östersjöområdet.

Finlands utrikes- och säkerhetspolitik går ut på att stärka stabiliteten i norra Europa och öka den internationella säkerheten. Finlands utrikes- och säkerhetspolitik utgår från att Finland står utanför militärallianser och har ett trovärdigt försvar, där allmän värnplikt ingår som ett centralt element. Försvarsmakten utvecklas i enlighet med 2001 års säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse.

I den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse som färdigställs 2004 genomför regeringen en mera omfattande utvärdering av Finlands utrikes- och säkerhetspolitik som helhet.

Finland deltar i fredsbevarande samarbete och krishanteringsarbete inom ramen för Förenta Nationerna, Europeiska unionen, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och NATO:s program för partnerskap för fred. Försvarsmaktens möjligheter att delta i internationella uppdrag inom fredsbevarande verksamhet och krishantering främjas med hänsyn även till nationella försvarsbehov.

Finland främjar det internationella säkerhetssamarbetet och har som mål att förebygga konflikter och bekämpa terrorism. Det arbete för ökad internationell ekonomisk stabilitet som utförs via Världsbanken och Internationella valutafonden bör effektiviseras. För Finland som är beroende av utrikeshandeln är det viktigt att de förhandlingar om fortsatt avreglering av världshandeln som förs inom Världshandelsorganisationen WTO utfaller väl. I lösningarna bör även utvecklingsländernas intressen beaktas bättre än för närvarande.

Finland främjar det samarbete som siktar till att svara på de utmaningar som staternas tilltagande inbördes beroende medför. Regeringen fortsätter den Helsingforsprocess som startats för dryftande av metoderna för kontroll av globaliseringen.

Finland strävar efter att effektivt och snabbt fullfölja utvecklingsländernas skuldskötselprogram såväl inom internationella finansiella institut som på det nationella planet.

I enlighet med målen i FN:s millenniedeklaration strävar regeringen också efter att genom internationella handelspolitiska metoder främja en hållbar utveckling och

före år 2015 halvera antalet människor som lever i extrem fattigdom och lider av hungersnöd. Regeringen höjer anslagen för utvecklingssamarbete och har som mål att deras andel av bruttonationalprodukten skall växa till 0,7 % år 2010, dock med beaktande av den allmänna ekonomiska utvecklingen. Kvaliteten i vårt utvecklingssamarbete, som betonar minskning av fattigdomen samt jämlikhet och utbildning, förbättras i syfte att åstadkomma hållbara utvecklingseffekter.

Regeringen stärker Finlands internationella miljöpolitiska agerande, vars primära mål är det internationella ikraftsättandet av Kyotoavtalet.

De mänskliga rättigheterna hör till regeringens utrikespolitiska prioriteringsområden. Regeringen driver en handlingskraftig människorättspolitik såväl inom bilaterala relationer och Europeiska unionen som i internationella organisationer. Regeringen stöder FN:s centrala position när det gäller att främja globala mänskliga rättigheter liksom arbetet inom Europarådet och OSSE.

Finland driver en ansvarskännande invandrings- och flyktingpolitik, där människor som vistas i Finland garanteras förhållanden som tryggar deras mänskliga rättigheter samt grundläggande fri- och rättigheter. Inom det internationella samarbetet arbetar Finland för att lindra flyktingkriserna och ingripa i orsakerna till flyktingskap.



## 2. Europeiska unionen

Regeringen vill stärka Europeiska unionens handlingsförmåga när det gäller att främja de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna, välfärden och säkerheten. Europeiska unionen bör utvecklas som en gemenskap för både medlemsstaterna och medborgarna. Regeringen ställer sig positiv till en fortsatt utvidgning av Europeiska unionen med nya medlemsländer. Beslutsförmågan inom den växande unionen och verksamhetens verkningsfullhet bör förbättras och fördragsgrunden förtydligas utgående från arbetet inom EU:s framtidskonvent. Regeringen ger sitt stöd till att ett tydligt och bindande grundläggande dokument godkänns som ett nytt grundfördrag för unionen.

I syfte att trygga den växande unionens handlingsförmåga stöder regeringen en utvidgning av beslutsfattandet med kvalificerad majoritet samt ett förtydligande och stärkande av samarbetet mellan institutionerna så, att maktbalansen mellan unionens institutioner respekteras. Unionens institutionella system och förvaltning bör i enlighet med principerna för en god förvaltning utvecklas i en enklare riktning som ökar öppenheten.

Regeringen stöder stärkandet av unionens ekonomisk-politiska samordning samt en ekonomisk- och sysselsättningspolitisk reform som stöder sig på stabilitets- och tillväxtpakten samt Lissabonstrategin och som syftar till att förbättra unionens konkurrenskraft.

För en fortsatt utveckling av unionen som ett område för frihet, trygghet och rättvisa förespråkar regeringen ett intensifierat samarbete som baserar sig på ömsesidigt erkännande av medlemsstaternas lagstiftning, utökat samarbete mellan myndigheterna och en övergripande gemensam invandrings- och asylnpolitik.

Regeringen stöder utvecklingen av Europeiska unionens externa verksamhet så, att unionen kan agera på ett ekonomiskt och socialt sett rättvist sätt för att stärka den internationella säkerheten, förbättra miljövården och garantera en stabil tillväxt inom världsekonomin. Regeringen anser det vara viktigt att stärka unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik utgående från värderingar och principer som förenar alla medlemsländer. Regeringen stöder utvecklingen av unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och betonar sådana militära målsättningar och målsättningar gällande civil krishantering som är gemensamma för alla medlemsländer.

Finland deltar aktivt i utvecklingen av unionens politik beträffande den nordliga dimensionen i enlighet med det nya åtgärdsprogrammet och strävar efter att öka den multilaterala finansieringen i fråga om den nordliga dimensionen. Regeringen stöder utvecklingen av en ny, på ett brett samarbete baserad gränsnära politik för den utvidgade unionen. Regeringen intensifierar samarbetet med de nya EU-medlemsstaterna i Östersjöområdet, de nordiska länderna och Ryssland i syfte att utveckla det praktiska samarbetet inom den nordliga dimensionen, i synnerhet i arbetsmarknadsfrågor, inom sjöfartssäkerheten samt i miljö-, social- och hälsovårds-, trafik- och energiprojekt.

Regeringen förbereder sig inför förhandlingarna om den nya period med ekonomiska ramar för unionen som tar vid år 2007 och om en jordbrukspolitisk samt region- och strukturpolitisk reform genom en nationellt samordnad politik som syftar till att säkerställa att de svårigheter som följer av våra särförhållanden beaktas och att hela Finlands bästa tillgodoses. En väl genomförd ordförandeperiod för Finland i EU under år 2006 förbereds genom att personalresurser och ekonomiska resurser anvisas för förberedelserna.

### 3. Ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och skattepolitik

Det viktigaste målet för regeringens ekonomiska politik är att före valperiodens slut öka sysselsättningen med minst 100 000 personer. Detta, i likhet med skapandet av en stabil grund för en god sysselsättningsutveckling också under de år som följer efter denna period, är nödvändigt för att man före utgången av nästa valperiod skall kunna nå upp till en sysselsättningsgrad på 75 %.

Målet är, av många orsaker, mycket krävande. Tillväxtutsikterna inom världsekonomin är sämre än normalt och präglas av osäkerhet många år framöver. Finlands ekonomiska tillväxt är långsam i det rådande utgångsläget och sysselsättningsgraden håller på att sjunka från sin nivå på 67,5 %. Finlands attraktivitet som en plats där företagen placerar sin produktion hotas av den allt skarpare konkurrens som hänför sig till tillgången på lämplig arbetskraft, priset på arbetskraft och beskattningen. De verkningar som befolkningens stigande medelålder har på utbudet på arbetskraft kommer att accentueras allt mer redan under de närmste åren.

Å andra sidan har Finland också många starka sidor som kan utgöra basen för en gynnsam ekonomisk utveckling. Många undersökningar visar att Finland har en mycket konkurrenskraftig ekonomi. Framför allt är kunnandet på hög nivå inom många delområden. Balansräkningarna inom den privata sektorn är i huvudsak starka. Också inom den offentliga ekonomin är skuldnivån internationellt sett låg. Vidare uppvisar den offentliga ekonomin på det hela taget ett klart överskott. Överskottet i bytesbalansen är stort och Finland har utländska nettofordringar.

Uppnåendet av regeringens sysselsättningsmål förutsätter en stark ekonomisk tillväxt under hela valperioden. Tillväxten måste också i fråga om sin struktur vara mer sysselsättningsfrämjande än förut. Den första förutsättningen för uppnåendet av målet är att Finland snabbt tar sig ut ur den pågående konjunkturnedgången.

Det är nödvändigt att Finland på ett effektivt sätt kan dra nytta av de möjligheter som erbjuds på den öppna marknaden. Detta förutsätter att en gynnsam priskonkurrensförmåga kvarstår. Den reella konkurrensförmågan måste förbättras ytterligare. Basen för vårt kunnande måste stärkas. Forskningen och produktutvecklingen måste stärkas och nivån på arbetskraftens utbildning måste höjas kontinuerligt. Finland måste i fråga om både sin infrastruktur och sitt beskattningssystem vara ett konkurrenskraftigt land för företagen och deras nyckelfunktioner. För att de nya möjligheterna skall kunna utnyttjas behövs också en stark företagsamhet i vårt samhälle.

En god sysselsättningsutveckling förutsätter resultatrikt samarbete mellan regeringen och arbetsmarknads- och företagarorganisationerna i fråga om såväl tryggheten av priskonkurrensförmågan som reformeringen av arbetslivet och den sociala tryggheten. Goda och fungerande betingelser i arbetslivet är en viktig konkurrensfaktor för Finland.

Samtidigt som man höjer nivån på arbetskraftens kunnande måste man målmedvetet förbättra förutsättningarna att skapa arbetsplatser som är tillgängliga också för personer som har mindre utbildning och som inte besitter specialkunnande. Regeringen har som mål att de regionala utvecklingsskillnaderna skall minska och sysselsättningen öka också i regioner där antalet nya arbetsplatser har varit lågt och arbetslösheten högst. Höjandet av sysselsättningsgraden förutsätter lösningar som förenklar samordningen av arbetsliv och familjeliv.

Vidare måste man förmå öka utbudet på arbetskraft och se till att beredskapen hos arbetskraften bättre än förut svarar mot företagsverksamhetens behov. Detta för-

utsätter framsteg på många fronter. Utbildningen måste bli effektivare och, i fråga om framför allt personer som är svåra att sysselsätta, måste det vara möjligt att höja kunnandenivån. Särskild vikt bör läggas vid sysselsättningsförutsättningarna inom servicesektorn. De arbetslösas aktivitet när det gäller att söka arbete måste spöras. Inträdet på arbetsmarknaden måste tidigareläggas och utträdet från arbetsmarknaden måste senareläggas. Som komplement till detta måste man, när det råder brist på arbetskraft, bereda sig på att ta emot också utländsk arbetskraft. Behovet av detta kommer att öka konkret efter valperioden.

### 3.1. Regeringens verksamhetsstrategi

Regeringens ekonomiska politik grundar sig på ett stärkande av kunnandet, företagsamheten och de övriga tillväxtförutsättningarna. Finlands konkurrensförmåga tryggas genom att man fokuserar på följande element: främjande av forskning och produktutveckling, höjande av befolkningens utbildningsnivå, stödjande av en stabil ekonomisk utveckling och förtjänstutveckling genom ett fortsatt inkomstpolitiskt samarbete samt utvecklande av produktiviteten inom den offentliga sektorn. Ett allt snabbare ibruktagande av tillämpningarna inom den nya informationstekniken är en nationell utmaning.

Regeringen genomför en åtgärdshelhet som omspannar hela valperioden och som gäller stödjande av företagsamheten, tillväxten och sysselsättningen samt minskande av arbetslösheten. I denna helhet ingår utbildningspolitik, insatser som gäller forskning och utveckling samt andra tillväxtinsatser, skattepolitik, stöd för uppkomsten av inkomstpolitiska lösningar, reformering av arbetskraftspolitiken samt två politikprogram som överskrider förvaltningsgränserna. I företagsamhetsprogrammet samordnas regeringens åtgärder för stödjandet av företagsamheten, och i detta sammanhang läggs fokus på främjandet av konkreta projekt. I sysselsättningsprogrammet läggs fokus på sänkandet av den strukturella arbetslösheten och främjandet av utbudet på arbetskraft. Alla dessa lösningar realiseras inom ramen för den finanspolitiska rörelsefrihet som preciseras i det följande.

För genomförande av ovan nämnda åtgärdshelhet inleder regeringen en dialog med olika intresseorganisationer. De åtgärder som behövs för en förlängning av människornas arbetshistoria och en ökning av utbudet på arbetskraft kommer att beredas före utgången av 2004.

### 3.2. Regeringens finanspolitiska linje

Regeringen syftar i sin finanspolitik till att statsfinanserna skall förbli stabila. Detta är nödvändigt för att den offentliga ekonomin under de närmaste årtiondena, utan att de kommande generationerna påförs ett oskäligt högt skattetryck, skall förmå bära det ökade ansvar som följer av befolkningens stigande medelålder. Det är viktigt att statsfinanserna vilar på hållbar grund också av den anledningen att regeringen under alla förhållanden bör ha tillräckligt finanspolitiskt spelrum för tryggheten av den ekonomiska tillväxten. Uppnåendet av dessa mål förutsätter att statskuldens andel av bruttonationalprodukten, med undantag av vissa konjunkturrelaterade avvikelser, sjunker.

För säkerställandet av en hållbar offentlig ekonomi har regeringen som mål att statsfinanserna under förhållanden av sedvanlig ekonomisk tillväxt, mätt enligt de begrepp som tillämpas i nationalräkenskaperna, är i balans i slutet av valperioden. I den offentliga ekonomin i dess helhet uppstår härvid ett överskott som motsvarar ca 3 % av bruttonationalprodukten. Avvikelse som hänger samman med konjunkturerna eller andra tillfälliga avvikelser från den linje som syftar till balans i statsfi-

nanserna kan accepteras, om de inte äventyrar sänkningen av statsskulden i förhållande till bruttonationalprodukten.

Den finanspolitiska linje som siktar till att statsfinanserna skall vara i balans vid valperiodens slut förutsätter stor återhållsamhet vad utgiftsökningar beträffar. För att stärka den samhällsekonomiska tillväxtbasen och för att korrigera rådande missförhållanden i den offentliga servicen och i fråga om den sociala tryggheten har man i regeringsprogrammet kommit överens om att utgiftsökningarna under valperioden kan uppgå till 1,12 miljarder euro enligt 2007 års nivå.

Denna anslagsökning ingår i de ramar för statsfinanserna åren 2004–2007, som den 23 maj 2003 delgavs riksdagen i form av en redogörelse, och som regeringen förbinder sig att följa. De åtgärder som nämns i regeringsprogrammet vidtas inom gränsen för dessa ramar.

Rambeslutet innebär att utgiftsramarnas ställning stärks i fråga om utvecklandet av statsfinanserna och den offentliga förvaltningen. Tilläggsbudgetpropositionerna inryms i ramarna. De konjunkturkänsliga utgifterna samt andra sådana utgifter som till stor del förändras oberoende av regeringens beslut, ävensom de utgifter som beror på förvaltningsarrangemang eller budgettekniska ändringar, står, med undantag av ändringar i utgiftsgrunderna, utanför utgiftsregeln. Sådana utgifter är bl.a. följande:

- Utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa, bostadsbidrag och överföringsutgifter till Folkpensionsanstalten. Nämnda utgifter inkluderas dock i utgiftsregeln i fråga om utgiftsverkningarna av de ändringar som gjorts i grunderna för dem.
- Ränteutgifter,
- Eventuella komensationer till andra skattetagare till följd av skatteändringar som staten har fattat beslut om,
- Sådana ändringar i överföringsutgifterna till Folkpensionsanstalten som är en följd av ändringar i socialskyddsavgifterna,
- Uppgifter motsvarande inkomster som erhålls från Europeiska unionen,
- Tipsvinstmedel och utgifter som motsvarar intäktsföringen från Penningautomatföreningen,
- Finansplaceringsutgifter.

I ramplanerna inkluderas i större utsträckning än förut funktionella riktlinjer och regeringens politiska styrning vid uppgörandet av planerna stärks. Ramförfarandets integrering i ministeriernas verksamhetsplanering utvecklas och målet är att skapa ett system där tyngdpunkterna i fråga om resurserna både inom ministerierna och mellan dem kan styras genom regeringens gemensamma beslut. Anslagen för de politikprogram som överskrider förvaltningsgränserna bokförs i form av separata poster inom ramarna. Inom utgiftsramarna beaktas finansieringen av basservicen, kommunalekonomin och den basservicebudget som preciserar statsandelarna. Uppföljningen av finansieringen av basservicen samt de ärenden som gäller kommunalekonomin samordnas inom statsförvaltningen på ett effektivare sätt än förut.

I samband med rambesluten publiceras en specificerad uppskattning av statens inkomster och en motiveringspromemoria innehållande en specificering av de totala ekonomiska bakgrundshypoteserna, de faktorer som i ett medellångt perspektiv påverkar den ekonomiska utvecklingen samt en bedömning av statsfinansernas stabilitet. Det stabilitetsprogram som regeringen årligen efter det att budgetpropositionen blivit klar tillställer Europeiska unionen baserar sig på dels budgetpropositionen, dels regeringsprogrammet och rambesluten. I detta program preciseras målen för statsfinanserna och för balansen i fråga om hela den offentliga ekonomin.

### 3.3. Lindring av beskattningen

Regeringen kommer under valperioden att lindra framför allt beskattningen av arbete. Vad gäller den tidsmässiga förläggningen av skattelösningarna kommer konjunkturläget att beaktas och lösningarna dimensioneras så, att det ovan nämnda målet beträffande balansen i statens ekonomi inte äventyras. Även om den ekonomiska tillväxten visar sig bli jämförelsevis anspråkslös kan beskattningsgrunderna lindras med minst 1,120 miljarder euro, i vilket lindringarna i tilläggsbudgeten för 2003 är medräknade.

Skattelättnaderna koncentreras till de närmaste åren. Möjligheterna till större skattelättnader bedöms på nytt i mitten av valperioden. Det är lättare att i det skedet överblicka utvecklingstendenserna i de ekonomiska betingelserna, som för närvarande innehåller många riskfaktorer, och att se resultaten av de åtgärder som regeringen inlett för att stärka den ekonomiska grogrunden.

### 3.4. Huvudlinjerna i utvecklandet av beskattningens struktur

Beskattningens struktur utvecklas på ett sätt som stöder sysselsättningen och främjar företagsamheten. Härvid beaktas beskattningens inverkan på Finlands förmåga att konkurrera som etableringsort för företag och deras nyckelfunktioner.

Beskattningen av arbete lindras genom att man sänker skatten på förvärvsinkomster samt, på ett sätt som utreds senare, i riktad form lindrar arbetsgivaravgifterna när det gäller låga löner. Dessutom genomförs vissa reformer som hänför sig till mervärdesbeskattningen.

Tyngdpunkten i de skattelättnader som är möjliga till följd av rörelsefriheten inom statens ekonomi förläggs till förvärvsinkomsterna. Genom lättnaderna i beskattningen av förvärvsinkomster stöds också uppkomsten av inkomstpolitiska lösningar. I skattelättnaderna lägger man av sysselsättningsorsaker fokus på låg- och medelinkomsttagarna. Kommunerna kompenseras fullt ut för det bortfall av skatteintäkter som orsakas dem av de ökade lättnaderna för låginkomsttagare.

Regeringen försöker öka efterfrågan på arbete inom låglönesektorn genom att införa riktade lättnader i fråga om de indirekta arbetskraftskostnaderna. Regeringen utreder i snabb ordning om det finns praktiska förutsättningar att genomföra lättnader i de indirekta arbetskraftskostnaderna när det gäller låglönearbete. Dessutom utreds om systemet kan genomföras så, att det inte leder till menligt gynnande av deltidsarbete eller till spekulation. Regeringen beslutar om sättet att genomföra systemet och om finansieringskällorna efter den beredning som inleds på basis av ovan nämnda utredning. Beredningen görs i samarbete mellan de arbetsmarknads- och företagargorganisationer som deltar i beredningen av socialförsäkringen. Målet är att systemet skall kunna införas under loppet av 2004.

Kapital- och företagsbeskattningen ses över på ett sätt som tryggar skattetagarnas ställning. Företagsbeskattningen lindras för stärkande av den internationella konkurrenskraften hos Finlands beskattningssystem. Beskattningen av dividender reformeras genom att man slopar systemet med gottgörelse för bolagsskatt och övergår till en form av partiell dubbelbeskattning av dividender. Detta skall dock inte leda till skärpt beskattning i fråga om små och medelstora företag samt dividender som dessa delar ut.

Besluten om de ändringar som avser företags- och kapitalbeskattningen kommer att fattas i år på basis av en specialutredning som genomförs i snabb ordning. I

ändringsförslagen beaktas den helhet som beskattningen av kapital och företagande avser. Förslagen behandlar följande element:

- sänkningen av samfunds- och kapitalskattesatsen
- nivån på beskattningen av dividender
- de högsta marginalskattegraderna inom förvärvsinkomstbeskattningen
- förmögenhetsbeskattningen
- skattebemötandet i fråga om långsiktigt sparande
- faktorer som påverkar basen för företagsskatten
- lättnader i beskattningsvärdena för främjande av generationsväxling i fråga om familjeföretag och jordbruk.

I samband med ändringarna kommer de förslag som lagts fram av arbetsgrupperna för utredande av beskattningens struktur att beaktas. Beredningsarbetet genomförs så, att ändringarna kan införas vid ingången av 2005.

För främjande av de minsta företagens tillväxtmöjligheter införs flexibilitet i fråga om den nedre gränsen för mervärdesbeskattningen. Målet är att reformen skall träda i kraft under loppet av 2004. Regeringen arbetar för att EU-bestämmelserna skall ändras så, att mervärdesskattesatsen i fråga om matservering i restauranger och inom personalbespisningen kan sänkas till nivån för mervärdesskatten på livsmedel. Regeringens utgångspunkt är att Finland inom EU deltar i den lindring av mervärdesbeskattningen som eventuellt kommer att pågå i fråga om små och arbetsintensiva servicebranscher.

I och med EU:s utvidgning försvagas Finlands möjligheter att upprätthålla de nuvarande punktskattesatserna i fråga om alkohol och tobak. Alkoholbeskattningen reformeras systematiskt på ett sätt som tryggar skatteintäkterna optimalt och samtidigt minimerar de nackdelar som hänför sig till folkhälsan och samhällsekonomin. Regeringen arbetar aktivt inom Europeiska unionen för en höjning av skattesatserna på alkohol och tobak.

Energi- och miljöbeskattningen utvecklas för förbättrande av miljösituationen och för ökande av möjligheterna att lindra beskattningen av arbete. Vid utvecklandet av energi- och elskatten beaktas de beslut som fattas inom EU samt aspekter i anslutning till företagens internationella konkurrensförmåga. Med hjälp av bränslebeskattningen stöds sparmålen i fråga om fossila bränslen. I sistnämnda sammanhang beaktas dock Finlands särdrag i fråga om trafikförhållandena.

Som ett led i stärkandet av finansieringen av kommunalekonomin utreds de ändringar som behövs i fråga om fastighetsskattesatserna.

### 3.5. Utvecklande av arbetskraftspolitiken

Regeringen genomför under åren 2004–2006 en strukturell reform av den offentliga arbetskraftsservicen, genom vilken förutsättningar för undanröjande av den strukturella arbetslösheten skapas. Inom ramen för reformen separeras förmedlingen av arbetskraft från anordnandet av stödåtgärder för personer som är svåra att sysselsätta.

För att reformen skall bidra till en effektiv minskning av den strukturella arbetslösheten utnyttjas, i enlighet med EU:s riktlinjer för sysselsättningen, en tillräcklig del av sysselsättningsanslagen och de arbetskraftspolitiska åtgärderna till att förbättra arbetsmarknadsförutsättningarna för personer som är svåra att sysselsätta. I detta syfte kommer Finland också i framtiden att utnyttja finansieringen inom EU:s horisontala program för strukturfonderna. Enligt EU:s definition är målet för aktive-

ringsgraden 27–30 %, varvid samtidigt beaktas kvaliteten på och effektiviteten i sysselsättningsåtgärderna.

Målet är att sysselsättningsgraden skall stiga och arbetslösheten sjunka inom varje TE-centrals område. De regionala skillnaderna i fråga om arbetslösheten utjämnas. Samtidigt lägger man vikt vid lösandet av problem som beror på anhopning av mångfasetterade svårigheter samt utslagning.

I enlighet med de resultatmål som arbetsministeriet angett och inom ramen för beviljade anslag utökas den regionala beslutanderätten i hanteringen av de arbetskraftspolitiska instrumenten.

Arbetskraftsbyråernas förutsättningar att förmedla kunnig och lämplig arbetskraft till företagen förbättras. Byråernas personal och de anställdas kunnande stärks. Andelen köpt service utökas. Arbetskraftsbyråernas instruering effektiveras så, att alla byråer kan erbjuda likvärdig service.

Kvaliteten på och effektiviteten i den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen utvecklas med tonvikt på individernas och företagens behov. Systemet för upphandling av arbetskraftspolitisk utbildning görs mer flexibelt så, att utbildningen kan utvecklas på lång sikt och systemet reagera snabbt på arbetsmarknadens behov. Kvaliteten på och effektiviteten i stödsysselsättandet förbättras genom att till detta fogas lärande och utbildning i arbetet. Vid upphandlingen av arbetskraftspolitisk utbildning bör man beakta inte endast priset, utan också kvaliteten och utbildningsarrangörernas beredskap. Ännu smidigare förfaranden införs i fråga om arbetslösa personer som under en dagpenningsperiod bedriver kvälls- eller deltidsstudier på eget initiativ.

Genom arbetskraftsservicen och olika instrument inom arbetskraftspolitiken främjas också handikappades och invandrares möjligheter att placera sig på den öppna arbetsmarknaden.

Avsikten är att i allt högre grad försöka rikta in den aktiva arbetskraftspolitiken på de små och medelstora företagen så, att de arbetslösas möjligheter att bli sysselsatta inom den privata företagssektorn förbättras. Samtidigt ser man till att detta inte leder till snedvriden konkurrens.

Tyngdpunkten i arbetsmarknadsstödet läggs om från passivt stöd till aktivt stöd. Arbetsmarknadsstödet ersättning för uppehälle utvecklas till ett aktiveringstillägg och möjligheterna att delta i åtgärder utökas. En modell kommer att utvecklas, enligt vilken det efter en viss tid under vilken en person varit arbetslös som villkor för arbetsmarknadsstödet kommer att förutsättas att personen i fråga deltar i aktiveringsåtgärder, vilkas effektivitet förbättras. Ett villkor för genomförande av systemet är att man försäkrat sig om att mängden aktiveringsåtgärder är tillräcklig.

Behovsprövningen i anslutning till arbetsmarknadsstödet vad gäller makens inkomster lindras.

En proposition om sociala företag avläts och grundandet av sådana företag stöds. Möjligheterna att införa en ny typ av sysselsättningsstöd utreds: till en arbetsgivare som sysselsätter en handikappad eller begränsat arbetsför person skulle betalas ett sysselsättningsstöd dimensionerat enligt nedgången i arbetstagarens individuella arbetsförmåga. Sysselsättningsstödet skulle kunna beviljas för lång tid, t.o.m. permanent.

### 3.6. Jämställdheten mellan könen

Främjandet av jämställdheten är en angelägenhet för hela regeringen. Regeringen utarbetar ett nationellt handlingsprogram för genomförandet av jämställdheten. Regeringen integrerar principen om jämställdhet mellan könen i hela statsförvaltningen. Metoderna för utvärdering av de könsrelaterade verkningarna utvecklas och utvärderingen inlemmas i lagberedningen och beredningen av statsbudgeten. Antalet kvinnor utökas i det politiska och ekonomiska beslutsfattandet. Regeringen stärker resurseringen i jämställdhetsfrågor. Jämställdhetsmedvetenheten befästs inom hela statsförvaltningen. Koordineringen i fråga om kvinnoforskningen utreds. De jämställdhetspolitiska frågorna bedöms också ur mansperspektiv.

Regeringen främjar tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna genomförandet av likalönsprincipen och jämställdheten i arbetslivet genom ett långsiktigt program. Målet är att omotiverade löneskillnader mellan kvinnor och män skall slopas. Regeringen genomför en revidering av jämställdhetslagen och ser till att lagen verkställs. I och med reformen främjas bl.a. den bedömning av arbetskrav som görs över kollektivavtalsgränserna och likalönsprincipen genom att man inkluderar kartläggningarna av arbetskravs- och löneskillnaderna i fråga om män och kvinnor i jämställdhetsplanerna samt genom att man underlättar tillgången till löneuppgifter när diskriminering misstänks föreligga.

Männen uppmuntras att ta ut familjeledighet. De kostnader som arbetsgivarna har till följd av familjeledigheter utjämnas ytterligare. Genom att säkerställa bl.a. högklassig dagvård och annan fungerande offentlig service stärker regeringen kvinnornas och männens förutsättningar att förvärvsarbeta och arbeta som företagare. Exempelvis särbeskattning, arbetsbaserad social trygghet för arbetstagare och företagare samt kvinnoföretagarlån är element som sporrar kvinnorna att delta i arbetslivet.

För förebyggande av våld i parförhållanden och våld mot kvinnor samt för förebyggande av prostitution reserveras resurser under hela regeringsperioden. Resurserna för stödtjänster för våldsoffer och prostituerade utökas. Skyddet för offer för kvinnohandel stärks. Straffbestämmelserna gällande koppleribrott skärps och metoderna för utredning av brott förbättras. Kriminaliseringen av köp av sextjänster bedöms på basis av utredningar som pågår i justitieministeriet. Utdömandet av straff för misshandel i parförhållanden främjas genom att paragrafen om avstående från väckande av åtal till följd av offrets fasta vilja slopas.



## 4. Social- och hälsovårdspolitik

### 4.1. Social- och hälsovårdsservice

Centrala mål inom social- och hälsovårdspolitiken är att främja befolkningens hälsa och förebygga sjukdomar samt stöda individens livskompetens, arbets- och funktionsförmåga samt förmåga att klara sig på egen hand. Regeringen främjar en allt bättre samordning av social- och hälsovården och målsättningen är att öka medborgarnas välfärd och hälsa samt att minska utslagningen. Social- och hälsovårdspolitiken skall utvecklas jämsides och med hjälp av parallella mål. Det nationella hälsovårdsprojektet och det nationella utvecklingsprogrammet för det sociala området, vilka i framtiden bättre skall sammanlänkas, utgör en nödvändig grund för regeringen att utveckla social- och hälsovården. Man strävar efter att minska skillnaderna i befolkningens hälsa med hjälp av målmedvetna social- och hälsovårdspolitiska åtgärder samt genom att stärka hälsoperspektivet och den sociala välfärdens perspektiv i det samhälleliga beslutsfattandet och agerandet.

Den offentliga social- och hälsovårdsservicen skall på ett jämlikt sätt finnas tillgänglig för medborgarna och den skall i huvudsak finansieras med skattemedel. Tillgången på social- och hälsovårdsservice såväl på finska som på svenska garanteras. Möjligheterna till social- och hälsovårdstjänster på samiska utvecklas. Ansvaret för att ordna service bör bibehållas hos kommunerna och finansieringen skall i huvudsak grunda sig på statsandelar och kommunernas egna skatteinkomster. Kommunernas serviceproduktion kompletteras av den privata sektorn och den tredje sektorn samt av närstående- och frivilligarbete.

Regeringen ökar resurserna för den offentliga social- och hälsovården och utvecklar kunnandet, servicestrukturerna och metoderna på lång sikt tillsammans med kommunerna i enlighet med principbeslutet i det nationella hälsovårdsprojektet. Målet är att utgående från befolkningens behov trygga tillgången till vård samt dess kvalitet och kvantitet i olika delar av landet oberoende av klientens betalningsförmåga. Genom det nationella utvecklingsprogrammet för det sociala området korrigeras bristerna i socialservicen bl.a. i fråga om service för äldre samt för barn och familjer.

Stabiliteten och styrbarheten i fråga om den statliga finansieringen samt dess sporrande effekt förbättras. Statsandelarna och deras procentandel för social- och hälsovården höjs. Dessutom anvisas projektfinansiering för utvecklandet av servicesystemet för hälso- och sjukvården i enlighet med ett principbeslut. Tilläggsfinansieringen förutsätter att strukturerna hos kommunernas och samkommunernas funktioner och serviceproduktion revideras. Av statsandelarna för social- och hälsovården reserveras resurser för att föra utvecklingsprogrammet för det sociala området framåt.

Primärvårdens ställning stärks. Genom bl.a. användning av informationsteknologi, regionalt samarbete, fungerande arbetsfördelning och vårdkedjor kan tillgången på kvalitativa och tillräckliga social- och hälsovårdstjänster bättre tryggas. Nya sätt att producera tjänster samt teknologi- och produktutveckling inom social- och hälsovården främjas. Den statliga finansieringen styrs speciellt till vården av och stöd-tjänster för mentalvårdspatienter och missbrukarklienter. Regeringen utarbetar ett program och statsrådet fattar ett principbeslut om förebyggandet av alkoholskador. Regeringen bereder ett narkotikapolitiskt åtgärdsprogram för åren 2004-2007.

Möjligheterna att förbättra tillgången på offentlig tandvård utreds. Helhetssituationen för och behovet av att utveckla företagshälsovården samt akutvården och sjuktransporten utreds. Åtgärder som ökar förutsebarheten beträffande kostnaderna för den specialiserade sjukvården utreds. Möjligheterna att överföra finansieringsan-

svaret för särskilt dyra behandlingar på staten undersöks. Man strävar efter att få ersättningarna till sjukvårdsdistrikten för kostnader som föranleds av forskningsverksamhet och undervisning på en nivå som motsvarar de faktiska kostnaderna.

För att den offentliga social- och hälsovården skall vara attraktiv som arbetsplats sörjer man för att goda arbetsförhållanden och möjligheter till fortbildning samt löne- och karriärutveckling kan tryggas för de anställda. Arbetsfördelningen mellan de olika personalgrupperna preciseras. För allt yrkesfolk i branschen säkerställs möjligheten att få användning för det kunnande som personer fått genom utbildning och erfarenhet. Inom social- och hälsovården ökas antalet heltidsarbetsförhållanden och permanenta arbetsförhållanden.

För att underlätta läkarbristen ses det till att det finns tillräckliga resurser för läkarutbildningen och i synnerhet kunnandet inom geriatri och psykiatri främjas inom primärvården. Resurserna för språk- och yrkesutbildning för inflyttade läkare tryggas. Regeringen undersöker arrangemang tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna och andra parter, för att läkarna, efter det att de avlagt sin examen, skall välja att arbeta i uppgifter inom den offentliga hälso- och sjukvården. På trepartsbasis bereds ett lagförslag som minskar arbetet med att skriva ut läkarintyg för kortvarig sjukfrånvaro.

Avgiftspolitikerna inom social- och hälsovården revideras. Målet är att avgifterna inte skall utgöra ett hinder för människor att söka vård, i synnerhet när det gäller personer med låga inkomster och personer som ofta är sjuka. Med anledning av detta utreds möjligheterna att ta i bruk ett enhetligt system med avgiftstak. Utredningen av avgifterna inom öppenvården och institutionsvården samt användningen av servicen och styreffekterna av valet av vårdplats fortsätter. Lagstiftningen om klientavgifter revideras så att personer som ofta anlitar öppenvårdstjänster garanteras skäligena dispositionsmedel även efter serviceavgifterna och boendeutgifterna. Kommunerna ges möjlighet att ta servicesedlar i bruk inom hemtjänsten så att kommunerna är beställare och kvalitetsövervakare. Möjligheterna att använda servicesedlar utreds genom att nya försök inleds inom övriga öppenvårdstjänster inom socialvården. Man utreder på vilket sätt den s.k. institutionsvårdsbegränsningen kan slopas i folkpensionen, så att folkpensionsbeloppet inte längre påverkas av om personen i fråga är i öppenvård eller institutionsvård. Systemet med läkemedelsersättning revideras.

Finansieringen av sjukförsäkringen revideras utgående från förslag av en tjänstemannaarbetsgrupp (SHM 2003:14). Detaljerna bereds i form av samarbete på trepartsbasis.

## 4.2. Pensionspolitik

Grunden och målsättningen för en hållbar pensionspolitik utgörs av ekonomisk tillväxt, allmänt förtroende för ett hållbart system och strävandena att få människor att orka längre i arbetslivet. Folkpensions- och arbetspensionssystemen bildar den lagstadgade basen för pensionssystemet.

Under regeringsperioden slutförs verkställandet av den reform av arbetspensionsförmånerna inom den privata sektorn som riksdagen godkände 19.2.2003. Reformerna utsträcks till varje sektor på lämpligt sätt så att de även gäller de övriga förvärvspensionerna. Syftet är att följa upp huruvida de mål som uppställts för reformen förverkligas.

Regeringen fortsätter den pensionsreform som arbetsmarknadernas centralorganisationer under den föregående valperioden har avtalat om genom att till riksdagen

avlåta en proposition med förslag till lag om inkomstrelaterade pensioner för den privata sektorn, som ersätter den nuvarande lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

Ärenden som gäller arbetspensionerna bereds även i fortsättningen i samarbete med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna.

Skillnaderna mellan det kommunala och det privata pensionssystemet har blivit mindre. Med anledning av detta undersöks och utvärderas huruvida det nuvarande systemet är funktionsdugligt ur medlemssamfundens och de organisationers synvinkel som företräder de kommunala löntagarna och utgående från denna utredning görs nödvändiga ändringar.

### 4.3. Äldreomsorg

Regeringen bereder en plan genom vilken olika förvaltningsområden med gemensamma krafter förbereder sig på ett ökande antal åldringar. Det primära målet inom åldringsvården är att stöda åldringarna så att de kan bo hemma. Servicesystemet skall omorganiseras utgående från detta genom att åldringarnas funktions- och initiativförmåga främjas, likaså genom nya verksamhetsmodeller för rehabilitering som passar åldringarna och motion som främjar hälsan. Frontveteranernas och krigsinvalidernas ställning och regelrätta rehabilitering utvecklas.

Den rehabiliterande verksamheten och öppenvårdstjänsterna inom åldringsvården ökas och kvaliteten på vården av åldringar i långvarig institutionsvård förbättras. Antalet anställda inom servicen för äldre ökas och målet är den nivå som anges i den kvalitetsrekommendation som har givits för vård och tjänster för äldre. Kvalitetsrekommendationer skapas på ett sådant sätt att specialgrupper lyfts fram. Genomförandet av dem i kommunerna följs upp och regeringen vidtar vid behov åtgärder för att trygga miniminivån.

Statsandelarna för kommunernas social- och hälsovård höjs i syfte att stärka och förbättra kvaliteten på servicen för äldre samt öka den utbildade vårdpersonalens storlek inom institutionsvården och hemservicen för åldringar.

Närståendevårdarnas ställning förbättras. Man utreder på vilket sätt närståendevården kan utvecklas på lagstiftningsväg och som en del av den helhet som servicesystemet utgör. I utredningen fästs särskild vikt vid grunderna för stödet för närståendevård, vid beloppet och utvecklandet av närståendevårdarnas arrangemang i fråga om ledigheter, så att priset på servicen inte utgör ett hinder för vårdarna att utnyttja sina lediga dagar samt att det finns tillgång till stödservice i tillräcklig utsträckning.

### 4.4. Handikappade

Tillgången på handikappservice och en jämlik behandling av handikappade tryggas. Systemet med personliga assistenter och tolktjänster för personer med svåra handikapp utvecklas. Lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda och lagen om service och stöd på grund av handikapp revideras på ett sådant sätt att de kan samordnas. Regeringen avger under valperioden en handikappolitisk redogörelse.

## 4.5. Förebyggande av fattigdom och utslagning

För att minska fattigdom och utslagning behövs utöver minskning av arbetslösheten dessutom utveckling av det primära socialskyddet. Utkomststödet skall vara den form av utkomstskydd som tillgrips i sista hand och en minskning av användandet av stödet som utkomstkälla under en längre period bör ske. För att förhindra fattigdom och utslagning sörjer man för förtjänstskyddet. Man sörjer för det nuvarande arbetslöshetskassasystemet.

Arbetet med att göra lagstiftningen om socialskyddet tydligare fortsätter. Systemet skall med tanke på individen vara tydligt och förutsebart och det skall ge ett tillräckligt skydd. Människors utkomst och förmåga att klara sig bör ses över som en helhet från arbetets, beskattningens, socialskyddets och servicens perspektiv. Systemets transparens skall förbättras i fråga om betalningar och förmåner.

För att förhindra utslagning och främja klientens initiativförmåga behövs ett ökat antal samservicekontor och ökat samarbete som överspänner många yrkesgrupper mellan kommunernas social-, hälsovårds- och undervisningsväsenden, arbetskraftsbyråerna, FPA och andra aktörer.

## 4.6. En trygg uppväxtmiljö för barn

För att trygga barnens välfärd förbinder sig regeringen att bedriva en stabil och förutsebar barn- och familjepolitik. Till de centrala uppgifterna under regeringsperioden hör att förbättra barnfamiljernas ställning, stöda föräldraskap samt främja barns och ungas välfärd. I beslutsfattandet beaktas barnets perspektiv och intressen samt stärks barns och ungas möjligheter att påverka och deras rätt att bli hörda. En stabil familjepolitik samt bättre sammanjämkning av arbete och familj har en gynnsam effekt på den befolkningspolitiska utvecklingen och på det faktum att ingen skall behöva skjuta fram sina planer på att bilda familj av ekonomiska orsaker eller av orsaker som hänför sig till arbetslivet.

En barnombudsmannatjänst inrättas. Frågor gällande barn- och familjepolitik behandlas av en specialsammansättning i socialpolitiska ministerutskottet.

En helhetsutredning av barnfamiljernas ekonomiska situation utarbetas med beaktande av den sammanlagda effekten av sociala förmåner, inkomster, service, avgifter, skatter och familjeledigheter.

En trygg uppväxtmiljö och i anslutning därtill service för barn och unga ökar välförhållandet och den sociala tryggheten. Det behövs ett omfattande samarbete mellan olika aktörer i samhället för att föräldrarnas ansvar som fostrare och de olika stöd- nätverken skall stärkas.

Kvaliteten på basservicen för barn och familjer tryggas och servicen förbättras genom att man ser till att det finns tillgång till tillräcklig och permanent personal och trygga förhållanden samt genom att personalen ökas när det gäller service för barn och unga.

Staten och kommunerna tryggar gemensamt förutsättningarna för barns och ungas uppväxt genom att utveckla rådgivningssystemet, barndagvården och skolan, skolhälsovården samt annan stödservice och genom att främja verksamhetsmetoder som inbegriper många olika yrkesgrupper samt som grundar sig på tidigt ingripande. Man underlättar sammanjämkningen av arbetslivet och familjelivet. För första och andraklassister tryggas rätten till trygg morgon- och eftermiddagsverksamhet genom att det föreskrivs i lag om detta. Rätten till partiell vårdledighet utvidgas på

det sätt som har avtalats på trepartsbasis så att den gäller sådana föräldrar till första- och andraklassister som förkortar sin arbetstid för att sköta sitt barn. Uppmärksamhet fästs vid att barn och unga får stöd under brytningsperioder i sitt liv. Barns och ungas kultur- och hobbyverksamhet samt motionsintresse stärks.

I fråga om socialservicen skapas normer som är mera entydiga än de nuvarande kvalitetsrekommendationerna. Genomförandet av dessa i kommunerna följs upp och regeringen vidtar vid behov åtgärder för att trygga miniminivån. Lagen om barndagvård revideras bl.a. så att den maximala gruppstorleken inom dagvården fastställs. Tillgången på familjedagvård ökas och familjedagvårdarnas ställning förbättras bl.a. genom att kostnadsersättningsystemet utvecklas.

Särskild vikt fästs vid barns mentalvårdsproblem och förebyggandet av dem och en tillräckligt snabb vård tryggas. Stödservicen för långtidssjuka samt handikappade barn och deras familjer utvecklas.

Under regeringsperioden revideras barnskyddslagen och barnskyddsarbetet stärks. Fattigdom i barnfamiljer och kedjor av utslagning som spänner över generationer skall förebyggas. På det nationella planet säkerställs att kvaliteten och kvantiteten när det gäller vård utom hemmet inom ramen för barnskyddet utvecklas.

För att få barns och ungdomars alkohol- och annat rusmedelsbruk att minska behövs målmedvetna åtgärder och förebyggande verksamhet.

Ett verksamhetsprogram skall utarbetas för att en begränsning av den våldsunderhållning som riktar sig till barn skall fås till stånd.

#### 4.7. Förbättrande av barnfamiljers och pensionstagares ekonomiska ställning

För att underlätta samordningen av arbete och familjeliv höjs den partiella vårdpenningen och den utvidgas att även gälla föräldrar till första- och andraklassister i grundskolan. Reformen genomförs så snart som möjligt.

År 2004 ändras barnbidragssystemets struktur, så att alla barnfamiljer som omfattas av barnbidragssystemet drar nytta av reformen. Barnbidragen höjs och förhöjningen hänförs till det första barnet. Ensamförsörjarförhöjningen av barnbidraget ses över.

År 2005 höjs nivån på stödet för vård i hemmet samt på minimisjukdagpenningen, moderskapsdagpenningen, faderskapsdagpenningen och föräldradagpenningen.

I detta sammanhang förbättras även förutsättningarna för erhållande av inkomstrelaterad föräldra- och sjukdagpenning och målsättningen är att korrigera vissa situationer där någon missgynnas, t.ex. anställda i kortvariga arbetsförhållanden, och att öka sådana drag inom socialskyddet som sporrar människor till arbete.

År 2006 höjs folkpensionen och i fråga om kostnadsverkningarna beaktas även att de sociala förmåner som anknyter till folkpensionen stiger.

## 5. Arbetslivet

Anställda med högtstående kunnande, det faktum att de anställda känner motivation och livsglädje i arbetslivet samt fungerande arbetsmarknadsrelationer är nationella faktorer av stor betydelse för framgång. Regeringen respekterar de grundläggande rättigheterna i arbetslivet, utvecklar arbetslivet med iakttagande av den etablerade trepartsprincipen och utgår i sin verksamhet från ett gott samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna i Finland och Europeiska unionen. Grundpelarna i det finländska arbetslivet och den finländska arbetsmarknadsmodellen utgörs av kollektivavtalens karaktär av minimivillkor samt av deras allmänt bindande karaktär.

De beslut av regeringen som gäller arbetslivets socialförsäkringslagstiftning och förtjänstskyddet fattas i samarbete med arbetsmarknadsparterna. Regeringen vidtar de åtgärder som statsmakten har förbundit sig att vidta i samband med arbetsmarknadsorganisationernas inkomstpolitiska avtal och andra uppgörelser gällande arbetslöshetsskyddet och pensioner.

Regeringen har som mål att trygga medborgarnas fullödiga deltagande i arbetslivet, medverka till att tiden i arbete förlängs, förbättra samordningen av arbete och familjeliv samt jämlikheten och göra arbetet mera attraktivt. Regeringen främjar åtgärder som underlättar sysselsättandet av svårssysselsatta personer, handikappade och invandrare. Programmen för att utveckla arbetslivet förlängs och breddas, med beaktande av i synnerhet små arbetsplatser.

Regeringen fokuserar utvecklingsinsatser särskilt på främjandet av jämlikheten, samordningen av arbete och familjeliv, mentalt arbetarskydd och välbefinnande i arbetet, arbetsmotivation och effektivare arbetstidsuppföljning, gott ledarskap och utvecklande av kunnandet, verksamhet avsedd att upprätthålla arbetsförmågan och de specialbehov som den åldrande arbetskraften har.

Under valperioden måste man vara förberedd på att de stora åldersklasserna kommer att gå i pension. Konkurrenskraften hos arbetsplatserna inom den offentliga sektorn måste bibehållas. Regeringen vidtar särskilda åtgärder i synnerhet inom den offentliga sektorn för att upprepade visstidsanställningar skall permanentas. Den ömsesidiga växelverkan mellan olika åldersgrupper i arbetslivet skall stärkas för att all den know how som innefattas i lång arbetserfarenhet överförs till nya arbetstagare. Regeringen främjar möjligheterna till livslångt lärande i arbetslivet.

Regeringen följer med verkställandet av arbetslivslagstiftningen och garanterar särskilt de resurser som behövs för arbetarskyddet. Övervakningen av att arbetstidslagen iakttas skall effektiveras. Särskilda föremål för utvecklandet av arbetarskyddet är arbetstagarnas arbetsmotivation, deras mentala välbefinnande i arbetet samt förebyggande av arbetsplatsvåld.

Regeringen skapar tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna förutsättningar för sådana arbetstidsarrangemang där familjernas behov och barnens intressen beaktas i allt större utsträckning. Möjligheterna till förkortad arbetstid för föräldrar till barn under 10 år genomförs stegvis. Den partiella vårdledigheten och vårdpenningen utvecklas så att de bättre än vad nu är fallet kan erbjuda föräldrar i arbetslivet ett verkligt alternativ. Den utvidgning av den partiella vårdledigheten som har avtalats på trepartsbasis skall sättas i kraft i brådskande ordning. Familjeledigheterna och en jämnare fördelning av dem mellan könen utvecklas.

En totalreform av samarbetslagen genomförs. I syfte att förverkliga genuina förhandlingar och faktiska möjligheter till deltagande är målet med totalreformen av samarbetslagen att i större utsträckning än för närvarande till samarbetet foga frågor som ansluter sig till utvecklande av och verksamheten på arbetsplatsen samt

organisering av arbetet. I frågor som avser organisering av arbetet kommer man inte att ingripa i arbetsgivarens rätt att leda arbetet. Det skall utredas om kommunsektorn kan börja omfattas av lagen. Semesterlagen och lagen om tillsynen över arbetarskyddet revideras utgående från beredning på trepartsbasis. Lagstiftningen om integritetsskydd i arbetslivet kompletteras utgående från den arbetsgrupp som har utrett narkotikatestning och teknisk övervakning och målsättningen skall vara att de anställdas integritetsskydd tryggas. Personalfondernas funktionsduglighet utvecklas.

Det skall på trepartsbasis undersökas om systemet med alterneringsledighet kan göras permanent samt om möjligheterna att utnyttja systemet kan förbättras och om de olika ersättningsnivåerna är tillräckliga.

Regeringen inleder ett omfattande projekt på trepartsbasis i syfte att förhindra den grå ekonomin och eliminera olagliga villkor för anställningar samt garantera en jämbördig konkurrensställning för företag med beaktande av internationella erfarenheter. Såsom ett projekt på trepartsbasis undersöks de principer som hänför sig till arbetstagarnas ställning i sådana situationer där företagen och offentliga samfund konkurransutsätter sina funktioner.

Regeringen inleder en utredning på trepartsbasis, i vilken behandlas arbetstagarnas ställning i sådana fall då ett företag står i beråd att flytta en produktionsenhet eller sin produktion utomlands.

Tillsynen över arbetstagarnas arbetsvillkor effektiveras, inbegripet utländsk arbetskraft och utstationerade arbetstagare, och tillräckliga resurser reserveras för detta. Det undersöks om det är möjligt att inrätta en särskild enhet på det sätt som föreslås i det inkomstpolitiska avtalet. De enhälliga förslag som har lagts fram av den arbetsgrupp på trepartsbasis som har utrett tillsynen över utlänningars arbetsvillkor genomförs. Myndigheternas och arbetsmarknadsorganisationernas möjligheter att ingripa i olägenheter förtydligas och förstärks och rättigheterna för förtroendevalda inom olika personalgrupper att få upplysningar och utöva tillsyn ökas.

## **Invandrapolitiken**

Regeringen är beredd på att utveckla invandrapolitiken och integrationsåtgärderna. Befolkningsutvecklingen i vårt land leder redan under detta årtionde till en helt ny situation till följd av att befolkningen blir allt äldre och strömmen av inkommande arbetskraft avtar. Om omsorgsrelationen förutsätter det, främjar regeringen arbetsbaserad invandrapolitik. Detta förutsätter omfattande samarbete och engagemang mellan statsmakten, kommunerna, de olika parterna inom näringslivet och arbetslivet samt medborgarorganisationerna.

Finland tillämpar en flexibel övergångsperiod i fråga om arbetskraftens rörlighet när EU utvidgas. Effekterna av arbetskraftens och tjänsternas fria rörlighet på arbetsmarknaderna bedöms på trepartsbasis innan övergångsarrangemangets andra år är slut.

Regeringen framhäver betydelsen av sådana åtgärder som främjar goda etniska relationer och växelverkan och förebygger diskriminering. Regeringen utarbetar ett invandrapolitiskt program. Tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna skall utredas på vilket sätt arbetsgivare som söker utländsk arbetskraft kan delta i kostnaderna för invandrarutbildningen. Regeringen avlåter under år 2003 en proposition till riksdagen med förslag till jämlikhetslag i stället för det förslag som förföll.

## 6. Utbildning, vetenskap och kultur

Det finländska kultursamhället bygger på kompetens, kunskap och kreativitet. Till dess värderingar hör jämlikhet mellan människor, tolerans, internationalism, ansvar för miljön och jämställdhet mellan könen. Genom utbildning främjas de kulturella rättigheterna och förutsättningarna för ett aktivt medborgarskap.

Finlands ställning som ett av världens ledande informationssamhällen stärks. Parallellt med internationaliseringen betonas de regionala och lokala förhållandena. Den kulturella mångfalden och de olika språkgruppernas behov beaktas.

I EU-samarbetet och det internationella samarbetet bibehåller Finland den nationella beslutanderätten och behörigheten i utbildnings- och kulturpolitiken.

Alla skall ha lika rätt till utbildning efter egna förutsättningar i enlighet med principen om livslångt lärande. För att förebygga utslagning betonas barns och ungas rätt till en psykiskt och fysiskt trygg uppväxtmiljö.

Jämlikheten mellan människor och den regionala jämlikheten stärks. Utbildning och forskning utvecklas så att regionernas starka sidor och de regionala särdragen stöds med en höjning av sysselsättningsgraden som målsättning. Företagsamheten främjas inom de olika utbildningsområdena. Nätverk av utbildnings-, kultur- och fritidstjänster som ökar den regionala dragningskraften stöds.

### 6.1. Utbildnings- och vetenskapspolitik

Vid ordnandet av den grundläggande utbildningen är utgångspunkten en enhetlig grundskola. Principen om närskola stärks. Den nuvarande läropliktsåldern bibehålls. Barns och ungas rätt till avgiftsfri undervisning enligt läroplanen tryggas under alla skoldagar. För att en sund och trygg inlärningsmiljö skall kunna tryggas är det viktigt att anslagen för skolbyggen och i synnerhet anslagen för sanering höjs.

Kvaliteten på förskoleundervisningen utvärderas. Om transportförmåner i anknytning till förskoleundervisningen kommer att bestämmas i motsvarighet till vad som gäller i fråga om den grundläggande utbildningen. Reformen träder i kraft hösten 2004.

Regeringen bereder lagstiftning om morgon- och eftermiddagsverksamhet. Elever i grundskolans årskurser 1 och 2 samt elever i behov av särskilt stöd skall erbjudas den morgon- och eftermiddagsverksamhet de behöver fr.o.m. hösten 2004. I verksamheten tillämpas nuvarande god praxis. Morgon- och eftermiddagsverksamheten skall utvärderas.

Kvalitetsrekommendationer för en god grundläggande utbildning och en effektiv skola utarbetas. Den lokala utvärderingsverksamheten effektiveras. För främjande av ett tidigt ingripande och förebyggande åtgärder ökas stödundervisningen samt stärks specialundervisningen och elevvården. Samarbetet mellan hemmet och skolan betonas. Tillgången på grundläggande utbildning i bildkonst ombesörjs.

Möjligheterna för barn i behov av särskilt stöd att integreras i vanlig skolundervisning främjas inom hela förskolverksamheten och på alla utbildningsstadier. Statliga specialskolor utnyttjas som kompetens- och resurscentra för specialundervisningen. Regeringen främjar de språkliga och kulturella rättigheterna för barn från olika etniska grupper. Invandrarelevernas modersmål stöds med en fungerande tvåspråkighet som mål.



Gymnasiet som en allmänbildande läroanstalt utvecklas. Samarbetet mellan gymnasier och yrkesläroanstalter ökas. Verksamhetsförutsättningarna för små gymnasier stöds bl.a. genom samarbete mellan gymnasier och över kommungränserna samt genom utvidgad nätundervisning. Distansgymnasieverksamheten tryggas. Behovet av specialundervisning i gymnasierna utreds.

Alla som går ut grundskolan garanteras en plats för fortsatta studier. Regeringen vidtar effektivare åtgärder, genom vilka studerande som avbryter sina studier efter grundskolan leds in på meningsfulla, skraddarsyddna studier. Särskild vikt läggs vid övergångsfaser i utbildningen och vid att antalet studerande som avbryter sina studier minskas. Åtgärderna för att förebygga utslagning av unga fortsätter. Verkstäderna för unga görs stadigvarande och arbetsskolverksamheten utvecklas.

Sambanden mellan grundskolan och utbildningen på andra stadiet stärks. Yrkesutbildningens status och dragningskraft höjs genom att innehållet förnyas och studiehandledningen ökas. Praxis med inläring på arbetsplatser blir stadigvarande och yrkesprov tas med i den grundläggande yrkesutbildningen som ett led i samarbetet mellan läroanstalter och arbetsplatser. Ordandet av läroavtalsutbildning i form av grundläggande yrkesutbildning och tilläggsutbildning stärks.

Läroavtalsutbildningen ökas och tillgången på lärare från olika språkgrupper i olika delar av landet säkras. Lärarnas möjligheter till kontinuerlig fortbildning främjas. Den yrkespedagogiska läroavtalsutbildningen utvidgas och dess finansiering reformeras. Kontaktytorna mellan lärare inom yrkesutbildningen och arbetslivet ökas.

Vuxenutbildningen utvecklas med utgångspunkt i de förslag som den parlamentariska arbetsgruppen för vuxenutbildning lagt fram. Det femåriga tilläggsåtgärdsprogram för att höja vuxenbefolkningens kompetensnivå som påbörjades 2003 utvidgas så att minst 10 000 personer per år kan inleda utbildningen. Läroavtalsutbildningen för vuxna ökas. Verksamhetsförutsättningarna för det fria bildningsarbetet tryggas. Utbildningsmöjligheterna för vuxna som riskerar utslagning på grund av bristande inlärningsfärdigheter och en svag social och ekonomisk ställning förbättras. Samarbetet mellan det fria bildningsarbetet och övrig vuxenutbildning stärks.

Utbildningstiderna för vuxna förkortas och tröskeln att söka sig till en utbildning sänks. Tillstånden att anordna grundläggande yrkesutbildning förnyas så att läroplansbaserad utbildning och utbildning som grundar sig på fristående examen godkänns separat i tillstånden. I de fall då de studieplatser som godkänts för fristående examen i tillståndet att anordna utbildning inte fylls, kan utbildningsanordnaren fylla dem på läroplansbasis.

En stabil resursnivå för den yrkesinriktade tilläggsutbildningen tryggas.

Vid utvecklandet av innehållet i undervisningen beaktas det internationella samarbetets ökade betydelse samt den ökade kulturella mångfalden i det finländska samhället. De vuxna invandrarnas språkutbildning effektiveras.

Högskoleutbildning som leder till examen förblir avgiftsfri och universitets- och högskoleväsendet kvarstår som en del av det offentliga utbildningssystemet.

Universitetsstudierna påskyndas och övergångsfasen från andra stadiet till högskoleutbildning förkortas genom att systemet för antagning av studerande utvecklas. Möjligheten att övergå till ett system för gemensam antagning till universiteten utreds och en kvot av nybörjarplatser för studerande som samma år har slutfört sin utbildning på andra stadiet införs. En tvåstegsmodell för examensstrukturen tas i bruk stegvis. Genom att examenskraven dimensioneras så att de motsvarar ar-

betsmängden ökar möjligheterna att slutföra studierna inom uppsatt tid. Individuella studieplaner tas i bruk.

Samarbetet och arbetsfördelningen mellan universiteten och yrkeshögskolorna utvecklas utgående från en dualmodell. Universitetens och yrkeshögskolornas regionala inverkan stärks. Verksamheten vid universitetscentren tryggas. Finansieringen av universiteten tryggas genom lagstiftning. I anslutning till en revidering av universitetslagen bedöms bl.a. behovet av att utveckla verksamheten vid universiteten.

Grundförutsättningarna för den vetenskapliga forskning som bedrivs vid universiteten och det forsknings- och utvecklingsarbete som utförs vid yrkeshögskolorna stärks. Yrkeshögskoleexaminans ställning i högskolornas examenssystem och den behörighet som examina medför görs klarare. Påbyggnadsexamina vid yrkeshögskolorna utvärderas och med stöd av resultaten utreds möjligheterna att införa påbyggnadsexamina inom olika studieområden. Finansieringen av yrkeshögskolorna reformeras så att den blir mera sporrande.

Prognostiseringen av utbildningen förbättras och dess regionala samordning utvecklas. I takt med att åldersklasserna minskar används de frigjorda resurserna till att stärka utbildningen. Utbildningen inom kultur dimensioneras till att motsvara arbetslivets behov.

Studerandenas studiesociala situation förbättras så att planmässiga heltidsstudier är möjliga och studietiderna förkortas. Undervisningsministeriet utarbetar genast i början av regeringsperioden ett åtgärdsprogram genom vilket avläggande av examina inom utsatt tid främjas. I detta sammanhang utvecklas studiestödssystemet så att det blir mera sporrande.

Användningen och utnyttjandet av forskningsrön och teknologi till förmån för ekonomin, sysselsättningen och övrig samhällsutveckling främjas. Finansieringen av forskning och innovationer ökas på basis av den plan som rådet för vetenskap och teknologi har utarbetat.

## 6.2. Kultur

Genom kulturpolitiken stöds den kulturella och konstnärliga mångfalden, ett rikt kulturarv, kulturinrättningar och kulturtjänster samt förutsättningarna för skapande arbete.

Tillgången till mångsidiga och högklassiga informations- och bibliotekstjänster i hela landet tryggas genom att förslagen i Biblioteksstrategi 2010 utnyttjas. Bibliotekens bastjänster förblir avgiftsfria. Bibliotekens roll som spridare av baskunskaper i informationsområdet stärks. Anskaffning av bredbandsanslutningar till skolor och bibliotek främjas.

Statsrådets principbeslut om ett konst- och konstnärspolitiskt program utgör en god grund för främjandet av kultur och konst. För utvecklandet av förutsättningarna för skapande verksamhet utarbetas en riksomfattande kreativitetsstrategi.

Kultur- och konstinrättningarnas ställning stärks och deras förutsättningar att utvecklas och verka tryggas i hela landet. Barns, handikappades och minoritetsgruppers kulturella rättigheter stöds. Byggandet av ett riksomfattande nätverk av barnkulturcentrum fortsätter. Nationella kompetenscentrum för kultur utvecklas. Förutsättningarna att producera finländsk film stöds.

För att öka kommunikationen, samarbetet och interaktiviteten i kulturarbetet utnyttjas de möjligheter som digitaliseringen medför. Satsningar görs på produktion av digitalt innehåll. Under regeringsperioden revideras lagstiftningen om upphovsrätt.

Det frivilligarbete som medborgarorganisationerna utför är en viktig samhälllig resurs. Förutsättningarna för medborgarverksamhet stärks genom att hindren för verksamheten röjs.

Tyngdpunkten i idrottspolitiken ligger på idrott och motion för barn och unga och på en positiv fysisk fostran. De statliga anslagen för idrott riktas till hälsofrämjande idrott för barn och unga där fostran och etik betonas. Främjandet av vuxnas, äldres och specialgruppers hälsa och funktionsförmåga med hjälp av idrott och motion stöds. Tävlings- och toppidrottens etiska grund stärks.

Resurserna för det grundläggande ungdomsarbetet tryggas och arbetet för förebyggande av rusmedelsbruk stärks. En totalrevidering av lagen om ungdomsarbete inleds och grunderna för beviljande av statsbidrag till ungdomsorganisationerna förnyas.

Lagen om användning av avkastningen av penninglotterier samt tippnings- och vadhållningsspel tillämpas från och med ingången av 2004. Samtidigt tryggas kons- tens och vetenskapens behov av finansiering. Låneskötselkostnaderna i samband med saneringen av Finlands Nationalteater (Suomen Kansallisteatteri) täcks med budgetmedel.

## 7. Regionpolitik

Regeringen bedriver en politik med inriktning på en social och regional balans. Skillnaderna i regionernas utvecklingsförutsättningar minskas. Målet är att uppnå balans i flyttningsrörelsen och befolkningsstrukturen samt att trygga servicestrukturen i hela landet.

Regionernas framgång stöder hela den samhällsekonomiska tillväxten och avspeglas i hela landet. Den regionala kompetensen, företagsamheten och sysselsättningen stärks, vilket stöder tillväxten och skapar förutsättningar att upprätthålla välfärdssamhällets grundläggande struktur. Inriktningen är att förbättra regionernas konkurrenskraft genom att stärka regionernas kompetens och starka sidor samt genom att öka utvecklingen av regionerna genom deras egna initiativ. Regionförvaltningen och det regionala samarbetet utvecklas så att dessa målsättningar stöds.

Landskapsförbundens roll som regionutvecklingsmyndighet i enlighet med regionutvecklingslagen utvecklas genom att deras ställning vid inriktningen av de resurser som är avsedda för utveckling av landskapen stärks.

Statens region- och centralförvaltning reformeras genom att samarbetet mellan sektormyndigheterna och samordningen på regional nivå ökas samt genom att regionfördelningen förenhetligas. Försöket med förvaltningsmodellen för Kajanaland fortsätter i enlighet med de beslut som fattats.

För att trygga utbudet av och tillgången till tjänster inom lokalförvaltningen förstärks den nya informations- och kommunikationsteknikens samt samservicekontorens roll.

Regionaliseringen av statliga funktioner fortsätter. De statliga funktionerna placeras utanför huvudstadsregionen så att en balanserad utveckling av landet främjas och så att regionernas starka sidor utnyttjas och stöds. Vid utvecklandet av förvaltningen, ändring av regiongränserna och regionalisering av funktionerna tryggas servicen på finska och svenska.

Skapandet av kompetenskoncentrationer i alla delar av landet stöds. Förutsättningarna att i hela landet utnyttja teknologi- och kompetensfinansieringen samt den tillväxt som uppstår härigenom tillgodoses. Universitetens, högskolornas och yrkeshögskolornas regionala inverkan ökas.

För att stärka regioncentrens ställning utvecklas programmet för regioncentrum och genomförandet av programmet effektivteras utifrån de utvärderingar som görs. Genom programmet för regioncentrum stöds också omkringliggande områdens utveckling.

Det landsbygdspolitiska programmet uppdateras. I programmet betonas förbättrandet av verksamhetsförutsättningarna för företagsverksamhet på landsbygden samt tryggandet av tillgången till offentlig basservice med hjälp av nya verksamhetsmodeller och genom att utnyttja ny kommunikations- och annan teknologi.

I regionpolitiken beaktas skärgårdens särförhållanden.

Genom programmet för kompetenscentrum stöds särskilt utvecklandet av välfärdstjänster, näringslivet och internationellt konkurrenskraftig spetskompetens inom industrin.

Med hjälp av teknologi- och kompetenscentren förbättras också kompetens- och teknologigrunden i områden utanför centren.

Genom stadspolitiken sörjer man för stadsregionernas konkurrenskraft och förutsättningarna för en socialt balanserad utveckling. Stadsnätet utvecklas på ett helhetsbetonat sätt med beaktande av de behov olika stora stadsregioner har. Den ömsesidigt stödjande samverkan mellan stads- och landsbygdpolitiken ökas.

Samarbetsförfarandet mellan kommunerna i Helsingforsregionen och staten vidareutvecklas. Samarbetet och det gemensamma beslutsfattandet intensifieras i bostads-, trafik- och samhällsplaneringsfrågor. Den utredningsperson som föregående regering har tillsatt lägger fram förslag om utvecklandet av det regionala samarbetet mellan Helsingfors och kommunerna i dess närområde samt om statsmaktens deltagande i nationellt viktiga utvecklingsprojekt i regionen.

I samband med beredningen av statsbudgeten bedöms budgetpropositionens regionpolitiska verkningar särskilt varje år.

Till programmen för regional utveckling anvisas tillräckliga ekonomiska resurser. Resurser med betydelse för utvecklingen av regionerna koncentreras och regionaliseras och andelen ickebindande regionala utvecklingsmedel ökas. Utnyttjandet av EU:s program för strukturfonderna förbättras på regionernas villkor. Den nationella administrationen och uppföljningen av programmen görs klarare och enklare.

När EU förnyar sin strukturfondspolitik är Finlands målsättning att de permanenta särdrag som godkänts i anslutningsfördraget beaktas och att Finland fortsättningsvis omfattas av unionens regionutvecklingsprogram. Norra och östra Finland bör fortsättningsvis omfattas av EU:s högre stödnivå och genomförandet av det nuvarande stödsystem som motsvarar mål 2-stödet bör fortsätta. Genom att stödet riktas till de svagaste regionerna ökar effekten av EU:s strukturfondspolitik ytterligare.

För att trygga den regionala utvecklingen ombesörjs underhållet av trafikleder och upprätthållandet av trafikförbindelser samt tillgången till snabba datakommunikationsförbindelser till rimligt pris i hela landet.

Distansarbete främjas och hindren för det röjs. Möjligheterna att trygga tillgången på kunnig arbetskraft i de regioner som drabbats kraftigt av avbefolkning utreds.

## 8. Boende

Målen för bostadspolitiken är att trygga en socialt och regionalt sett balanserad och stabil bostadsmarknad, eliminera bostadslösheten och förbättra kvaliteten på boendet. I syfte att säkerställa produktion av bostäder till skäliga priser ser regeringen till att den sociala bostadsproduktionen är tillräcklig.

Genom bostadspolitiken främjas enskilda personers och familjers möjligheter till ett boende som är anpassat efter deras livssituation.

För att en långsiktig bostadspolitik skall kunna tryggas utarbetar regeringen före utgången av 2003, med beaktande av internationella bedömningar, ett bostadspolitiskt program för hela regeringsperioden. Samma systematik främjar regeringen också i kommunernas bostadspolitik.

Det statliga finansieringsstödet för social bostadsproduktion dimensioneras på ett sätt som gör det möjligt att i jämn takt bygga ca 10 000 nya bostäder varje år. Lånefinansieringen koncentreras till Helsingforsregionen, stora tillväxtcentra och andra regioner med stort behov av och stor efterfrågan på bostäder. I syfte att underlätta bostadssituationen för enpersonshushåll och unga som står i beråd att lämna hemmet betonas byggandet av små bostäder med stöd från samhället och underlättandet av bostadssituationen för unga familjer.

Aravasyttemet bevaras inom nyproduktionen. Villkoren för nya och gamla aravalån måste hela tiden vara konkurrenskraftiga i förhållande till marknadsräntorna. Ökningen av annuiteten begränsas så att den inte överstiger inflationsnivån. Vid sidan av modellen med annuitetslån skapas en ny modell med lån med fasta avkortningar. Det utreds hur de samhällsstödda lånesystemen fungerar.

Bostadslösheten fås att minska genom att staten samt Helsingfors, Esbo och Vanda tillsammans fullföljer ett åtgärdsprogram för 2002—2005 i syfte att minska bostadslösheten.

Kriterierna för valet av boende till bostäder byggda med statligt stöd utvecklas i syfte att göra boendestrukturen mångsidigare.

Den finansiella ställningen för statens bostadsfond tryggas och fondens verksamhet utvecklas.

Förutsättningarna för sammanslutningar som verkar enligt allmännyttiga principer att arbeta långsiktigt och solvent tryggas.

Nuvarande praxis då det gäller underlättandet av situationen i fråga om kapitalutgifterna för aravahyreshus som blir stående tomma och avståendet från begränsningar i fråga om bruksrättigheter och överlåtelse består. Nya metoder att lösa problemen för aravahyreshus för bostadsbruk i ekonomiska svårigheter eftersträvas.

Statsmakten, näringslivet och andra aktörer i branschen förbättrar tillsammans kvaliteten på byggandet. Likaså främjas bildandet av nätverk bland små och medelstora företag i byggbranschen. Byggande i trä gynnas i synnerhet inom småhusproduktionen.

Regeringen utreder hur samhällets finansierings- och stödsystem för bostadspolitiken, inklusive bsp-systemet, fungerar. Kanaliseringen av det bostadspolitiska stödet via skattelättnader utvecklas i fråga om nya bostadslån på ett sådant sätt att stödet till barnfamiljer och dem som skaffar sig sin första bostad kan ökas.

Systemet med bostadsbidrag utvecklas för att bättre än för närvarande följa förändringarna i kostnads- och hyresnivån och möjliggöra en ändamålsenlig användning av bostadsbeståndet. Kommunerna uppmuntras att använda instrumenten för planläggning och markpolitik fullt ut i syfte att trygga en tillräcklig bostadsproduktion till skäligt pris och av god kvalitet. Nya möjligheter att ta i bruk obebyggd mark, både planlagd och icke planlagd, för byggande utreds.

Regeringen ser till att staten som markägare stöder de allmänna målen för bostadspolitiken genom att ställa statlig mark till förfogande för bostadsproduktion till skäligt pris.

I syfte att göra bostads- och samhällsbyggandet effektivare är staten redo att delta också i utvecklingsprojekt av ny typ. Som ett led i utvecklandet av regionförvaltningen i Helsingforsregionen utreds också möjligheterna att effektivisera planläggnings-, mark- och bostadspolitiken. Motsvarande samarbetsmodell kan införas också i andra tillväxtcentra. Dessutom utreds hur byggnadskostnaderna i Helsingforsregionen, vilka ökar i snabbare takt än i resten av landet, skall kunna dämpas.

Med understöd från statens bostadsfond för finansiering av anläggandet av kommunalteknik gynnas bostadsproduktionen och byggandet av nya bostadsområden i kommunerna i huvudstadsregionen samt i andra växande områden. Beviljandet av understöd kopplas till kommunernas markförvärv och till områden med statsstödd bostadsproduktion.

Överlåtelse av tomter för byggande av stadslika småhusområden med såväl hyres- som ägarbostäder främjas i samarbete med kommunerna bl.a. genom en revidering av planläggningen. Kompletterande byggande gynnas.

En bedömning genomförs angående hur rättsskyddssystemet fungerar i frågor som gäller markanvändning och byggande och det utreds om det är möjligt att genom lagändringar och på andra sätt minska besvärshöjningen och för-snabba behandlingen av besvär.

En god hyressed främjas på hyresmarknaden. Regeringen sporrar hyresgästernas och hyresvärdarnas organisationer att fortsätta sitt samarbete på hyresmarknaden i syfte att hindra att hot om uppsägning används till att driva igenom oskäligen hyreshöjningar. Regeringen ger akt på hur läget utvecklas och vilka effekter rekommendationer från de nämnda organisationerna har samt vidtar vid behov åtgärder för att rätta till missförhållanden.

Regeringen utreder genom vilka åtgärder de nuvarande fritt finansierade hyresbostäderna kan bibehållas som hyresbostäder och hur utbudet av nya fritt finansierade hyresbostäder kan fås att öka.

Möjligheterna för äldre och handikappade att bo kvar hemma främjas genom ett utvecklat samarbete mellan bostadssektorn och social- och hälsovårdsförvaltningen. I syfte att anpassa bostäderna beviljas reparationsunderstöd och ombyggnadslån ur statens bostadsfond för såväl ägar- som hyresbostäder. Det totala beloppet av reparations- och energiunderstöden ökas vid behov. Villkoren för understöd för installerande av hiss i ägar- respektive aravahyreshus i bostadsbruk förenhetligas.

Förebyggandet av fukt- och mögelskador uppmärksammas, och situationen för dem som drabbats av mögelskador förbättras.

Överlåtelseskatten ses över för att den inte längre skall hindra kommuner och allmännyttiga sammanslutningar från att slå samman arava- och räntestödshyresbostäder till större, ekonomiskt sett mer stabila bolag.

## 9. Kommunpolitik

Regeringen för en långsiktig och stabil kommunpolitik. Tillgången till kommunal basservice av god kvalitet tryggas i hela landet genom en skälig skatte- och avgiftsbörda. Förutsättningarna för att tillhandahålla kommunal basservice tryggas med hjälp av en funktionsduglig och livskraftig kommunstruktur och en hållbar finansiering av servicen.

Förbättrad sysselsättning, ekonomisk tillväxt och främjande av företagsamhet är förutsättningar för en hållbar finansiering av basservicen. Kommunernas möjligheter att öka sysselsättningsgraden stöds.

Samarbetet mellan staten och kommunerna utvecklas på ett sätt som förbättrar förutsättningarna för att enas om viktiga frågor som gäller kommunerna. Balansen inom finansieringen av kommunernas uppgifter och åtaganden förbättras genom ett basserviceprogram som utarbetas mellan staten och kommunerna och som täcker hela regeringsperioden samt genom en årlig basservicebudget som hänför sig till detta program. I basserviceprogrammet uppskattas utgifterna för och inkomsterna av kommunernas uppgifter och andra åtaganden enligt kommungrupp samt åtgärderna för att balansera utgifterna och inkomsterna.

Statens och kommunernas förhandlingsförfarande samt samordningen mellan social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet samt kommunförbundet enligt den kommunala ekonomin och basserviceprogrammet utvecklas.

Kommunernas finansiella bas tryggas och tillräckliga resurser anvisas för nya uppgifter och för en utvidgning av de tidigare uppgifterna.

Kommunernas finansierings- och statsandelssystem bedöms i sin helhet fram till år 2005. Tills dess bibehålls kommunernas samfundsskatteandel på nuvarande nivå. Som en del av helhetsutredningen undersöks möjligheterna att helt och hållet överföra samfundsskatten till staten i syfte att göra den kommunala ekonomin stabilare och mindre konjunkturkänslig. I samband med revideringen av det utjämningsystem som baserar sig på kommunernas skatteinkomster bedöms möjligheterna att skilja fastighetsskatten från utjämningsystemet.

Kommunerna får full kompensation för eventuella ändringar i deras skattebas. En höjning av nivån på fastighetsskatten möjliggörs.

En överföring av finansieringsansvaret för särskilt dyr specialistsjukvård från kommunerna till staten utreds.

Åtgärderna för att sanera kriskommunernas ekonomi fortsätter. Kommuner som får behovsprövat finansieringsunderstöd knyts starkare till saneringsåtgärderna inom ekonomin.

Statsandelssystemet utvecklas för att främja nya servicestrukturer och produktionsätt samt samarbete mellan kommunerna. Skillnader i kostnadsstruktur som beror på servicebehovet och serviceomständigheterna, större städers särskilda förhållanden samt förändringar i flyttningsrörelsen och befolkningsstrukturen beaktas i större utsträckning inom statsandelssystemet. Sektorspecifika statsandelar görs enhetligare och klarare.

Frivilliga kommunsammanslagningar samt andra sådana ändringar av kommun- och regionstrukturen som främjar en mer ekonomisk produktion av kvalitativ och jämlik kommunal basservice främjas. Regional produktion av kommunal service stöds, och



på basis av en utvärdering görs en eventuell utvidgning av regionprojektet och en förbättring av förutsättningarna för projektet.

Vid bedömningen av och i bestämmelserna om sättet att producera offentlig service beaktas den offentliga servicens särskilda karaktär, bl.a. de höga krav på kvalitet, säkerhet, tillgänglighet och kontinuitet som är förknippade med offentlig service. Vid revideringen av lagstiftningen om offentlig upphandling garanteras de myndigheter som sköter upphandlingen en möjlighet att för upphandlingen ställa villkor som gäller bl.a. användning av arbetskraft, anställningsvillkor och servicens miljökonsekvenser.

Den kommunala självstyrelsen utvecklas genom att medborgarnas påverkningsmöjligheter tryggas i de situationer som uppkommer i anslutning till regionalisering, bolagisering och andra nya former av serviceproduktion. Den kommunala demokratin utvecklas som en del av det politikprogram som gäller medborgarinflytande.

Tillgången till personal inom den kommunala sektorn samt kommunernas konkurrenskraft som arbetsgivare främjas. Offentliga och privata arbetsgivare behandlas jämlikt bl.a. i beslut som gäller socialskyddsavgifter.

## 10. Miljöpolitik

Genom miljöpolitiken strävar man efter att befästa Finlands ställning som ett informations- och kunskapssamhälle med en erkänt högklassig miljövård och en konkurrenskraft som bygger på konsumtion och produktion som fyller villkoren för ekologiskt hållbar utveckling.

Finland deltar aktivt i internationellt samarbete för att lösa globala miljöproblem och främja den internationella miljöpolitiken. Miljövärden skall beaktas när spelregler för internationell handel utvecklas. Finland stöder inrättandet av en stark miljöorganisation inom FN. Principerna för hållbar utveckling spelar en central roll i Finlands verksamhet när det gäller att hantera globaliseringen.

I syfte att bromsa klimatförändringarna uppfylls förpliktelserna enligt Kyotoprotokollet i enlighet med det nationella klimatprogrammet, och man arbetar för en snabb ratificering av avtalet. För att klimatförändringarna skall kunna stoppas arbetar regeringen aktivt för att inleda en ny förhandlingsomgång som involverar alla länder.

Fullföljandet av skyddsprogrammet för Östersjön fortsätter. Strävan är att ge Östersjön status som särskilt känsligt havsområde (PSSA). Regeringen har som mål att öka Östersjöns betydelse inom Europeiska unionen, i synnerhet inom åtgärdsprogrammet för EU:s nordliga dimension och i miljöpartnerskapsfonden. Övergödningen fås att minska genom minskad belastning från bl.a. jordbruket och samhällena samt genom satsningar på att minska de skadliga utsläppen från närområdena. Riskerna med olje- och kemikalietransporter och andra farliga transporter minskas. Strävan är att påskynda en utveckling av de internationella tekniska föreskrifterna, i synnerhet de som gäller vintersjöfarten, samt ikraftträdandet av de nya föreskrifterna.

Satsningar görs på oljebekämpningsberedskapen i närområdena. I syfte att förbättra oljebekämpningsberedskapen skaffas en ny kombibrytare som lämpar sig för olje- och kemikaliebekämpning. Möjligheterna att inrätta ett nytt kompetenscentrum för oljebekämpning utreds.

Det praktiska fullföljandet av åtgärdsprogrammet från FN:s möte i Johannesburg om hållbar utveckling främjas. Ett nationellt tvärsektorielt program om ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar produktion och konsumtion utarbetas. Miljöfostran ingår som ett led i programmet. Regeringen deltar med egna initiativ i beredningen av ett internationellt ramprogram i frågan. Målet är en effektivare användning av material och energi i alla faser av produkternas livscykler. Produktion och kunskapsutveckling gynnas.

Beskattningsstrukturen revideras för att främja en hållbar utveckling. Genom en ekologisk skattereform minskas användningen av ändliga naturresurser och olägenheterna för miljön, och därtill främjas återvinning samt ekoeffektivitet i fråga om produkter, konsumtion och energiförbrukning. Möjligheterna att reducera stöd som är skadliga med tanke på miljön och en hållbar utveckling utreds.

Den totala mängden kommunalt avfall minskas och användningen av avfall som råvara och energikälla ökas. Såväl ekonomiska som tekniska styrmedel används för att minska avfallsmängderna. Ett accisbaserat miljöstyrsystem utvecklas för dryckesförpackningar.

Olägenheterna för miljön med slutdeponering av avfall som inte går att återvinna minimeras. Principen om förorenarens ansvar utvidgas till att gälla fler produktgrupper, och handeln får ökat ansvar för förpackningsavfallet. Tillvaratagandet av

biogaser och användningen av dem i energiproduktionen förbättras och utvidgas. En omfattande separat insamling och hantering av bioavfall genomförs.

Ett nationellt program om farliga kemikalier bereds. Försiktighetsprincipen betonas för att eventuella oförutsedda skadeverkningar av nya produkter skall kunna minimeras. Ett principbeslut utfärdas om ett riksomfattande åtgärdsprogram för buller- och bekämpning.

Grundvattenkvaliteten upprätthålls och saneringen av förorenad mark främjas.

Miljön i städer och bosättningscentra förbättras med tanke på i synnerhet barn och andra specialgrupper. I syfte att nå detta mål effektivteras minskningen av utsläppen av små partiklar från trafik och förbränning, och den närliggande naturen och rekreationsområdena görs mer tillgängliga bl.a. genom att anläggandet av stadsparker främjas. Vid planeringen av markanvändningen betonas åtgärder som främjar bevarandet av värdefulla natur- och kulturlandskap.

Naturskyddsprogrammen genomförs enligt det finansieringsprogram som godkändes 1996. Behovet av finansiering för naturskyddet ses över på nytt 2005. Handlingsplanen för att säkra biodiversiteten i skogarna i södra Finland genomförs. Naturskyddsområdena vårdas. Natur- och rekreationsturismen utvecklas i syfte att förbättra sysselsättningen.

Valet av områden som skall ingå i nätverket Natura 2000 slutförs i samarbete med EU-kommissionen. Skötseln och användningen av Natura 2000-områden främjas i samarbete med markägarna och lokala aktörer. Vården av de värdefulla livsmiljöer som det traditionella jordbruket ger upphov till tryggas som en del av jordbruket.

Miljöcentralernas roll som sakkunniga som stöder utvecklingsarbetet i landskapen främjas. Tillståndsförfarandet och behandlingen av ärenden görs snabbare och servicen mer kundorienterad.

Aktionsplanen angående biologisk mångfald revideras 2005.

Regeringen verkar aktivt för en skärpning av djurskyddslagstiftningen inom EU och ett stramare grepp när det gäller genomförandet av den. Den nationella tillsynen över djurskyddet och tillämpningen av brottspåföljder effektivteras. Antalet djurförsök minskas. Djurskyddsorganisationer som respekterar principerna i en rättsstat stöds.

## 11. Närings- och energipolitik

Regeringens näringspolitik har som mål att främja den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen, göra produktionsstrukturen mångsidigare, stöda en stabil regional utveckling och säkerställa Finlands ekonomiska konkurrenskraft. För att nå dessa mål genomför regeringen ett politikprogram för företagsamhet och utökar i betydande grad den offentliga finansieringen av forskning och utveckling. Målet är att skapa en verksamhetsmiljö som främjar företagets tillväxt och internationalisering samt grundandet av företag och generationsväxlingar i dem.

### 11.1. Teknologipolitik

Finlands ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft grundar sig också i fortsättningen framför allt på kunnande och utnyttjande av ny teknologi. Därför är det nödvändigt med en fortsatt ökning av forsknings- och utvecklingsverksamheten. En långsiktig utveckling av teknologipolitiken och finansieringen av den utgör också ett led i uppbyggnaden av en verksamhetsmiljö som är regionalt balanserad och som lägger tonvikten på företagsamhet. Regeringen gör en betydande tilläggsatsning på den offentliga finansieringen av forskning och produktutveckling.

För att styra finansieringen av forskning och utveckling och för att utveckla innovationsklimatet utarbetas ett mål- och åtgärdsprogram. Finansiering skall bl.a. styras till forskning, utveckling, produktifiering och kommersialisering i servicesektorn och på nya produktionsområden samt till kunnande och innovationsverksamhet som stöder konsumtion och produktion i enlighet med principerna för en hållbar utveckling.

Tyngdpunkten i Teknologiska utvecklingscentralens (Tekes) bevilningsfullmakter överförs från lån till momenten för forskning och bidrag.

Den kvalitativa utvärderingen och uppföljningen av resultaten av finansieringen av forskning och produktutveckling effektivteras ytterligare för att finansieringen skall kunna utnyttjas så effektivt som möjligt.

Regeringen strävar vidare efter att förbättra också regionernas förmåga att utnyttja finansieringen av forskning och produktutveckling. Samarbetet mellan de regionala innovationsorganisationerna, t.ex. TE-centralerna, Finpro, Tekes, Finnvera, Finlands Industriinvestering Ab, Sitra och Uppfinningsstiftelsen, utvecklas och den regionala tillgången till deras tjänster förbättras. Programmen för kompetenscentra stärks.

### 11.2. Företagspolitik

Målet för den offentliga företagsfinansieringen är att finansiera sådana finansieringsbara projekt för vilka det inte finns tillräcklig finansiering på den privata finansmarknaden. När det gäller företagsstödpolitiken skall stöd som är beroende av motprestationer alltjämt främjas. Stöden skall i första hand beviljas i form av lån eller garantier och de skall förutsätta att företagets ägare och andra finansärer deltar med ekonomiska satsningar som garanterar ett tillräckligt engagemang. Stöd skall beviljas endast om det finns särskilda grunder därför och beviljandet av stöd skall vara tillfälligt och transparent.

Tyngdpunkten i den offentliga kapitalfinansieringen läggs på företag i tillväxt eller expansion samt på regionala fonder. Regeringen bereder en ändring av skattelagstiftningen genom vilken utländska riskkapitalplaceringar i finska kapitalfonder och målföretag beskattas på ett enhetligt sätt. Regeringen bereder också åtgärder i syfte att öka placeringarna i inhemska kapitalfonder.

Ett projekt för utnyttjande av informations- och kommunikationsteknologi i små och medelstora företag inleds genom förbättringar i sådana tjänster vid TE-centralerna som främjar införandet av ny teknologi och nya affärsverksamhetsmodeller i små och medelstora företag. Skyddet för uppfinningar förbättras genom en klarare reglering gällande äganderätten i fråga om uppfinningar vid universitet och yrkes-högskolor samt arbetstagares uppfinningar.

Administreringen av TE-centralerna utvecklas i syfte att förbättra deras effekt på den regionala näringsverksamheten. Bl.a. utreds möjligheterna att slopa centralernas interna gränser mellan avdelningarna.

Sammanlagt ca 50 regionala enheter för företagstjänster inrättas i syfte att stärka den regionala företagsverksamheten.

Regeringen förhåller sig negativ till användningen av direkta produktionsstöd för EU:s varvsindustri. I syfte att garantera konkurrenskraften för de finska varven förbereder sig regeringen dock på att ta i bruk den temporära stödmekanism som EU har godkänt för vissa fartygstyper.

Det regionala transportstödet fortsätter att utgå och grunderna för fastställandet av det revideras inom ramen för de nuvarande anslagen. Målet är att transportstödet fastställs utifrån totalarealen som baserar sig på det faktiska förbindelsenätet.

Utvecklandet av bybutikerna i glest bebyggda områden till breda serviceproducenter på landsbygden främjas.

I syfte att främja turistnäringen förbättras produktifieringen av turismen, effektiviserar marknaderna och skapas förutsättningar för främjande av serviceutbudet och företagsamheten inom turismen.

Som fortsättning på programmet TräEuropa utarbetar regeringen och industrin ett industripolitiskt program för träbranschen. Målet är att främja produktifieringen i branschen samt att kraftigt stärka exporten i Europa och i närområdena. I teknologiprogrammen för träbranschen betonas utvecklandet av affärsverksamheten och ekoeffektiva produktionsmetoder.

### 11.3. Konsument- och konkurrenspolitik

Konsumentaspekten i beslutsfattandet stärks. Konsumentens grundläggande rättigheter tryggas på den allt mer internationaliserade marknaden. I syfte att effektivisera övervakningen utökas det internationella samarbetet. En tillräcklig konsumentrådgivning och kvaliteten på den garanteras på lika villkor i hela landet. Behovet av och ställningen för den rådgivning som sköts på lokal nivå, dvs. bl.a. den kommunala konsumentrådgivningen samt ekonomi- och skuldrådgivningen, bedöms som en helhet. Det sätt på vilket tjänsterna ordnas utvecklas så, att det blir ändamålsenligare än för närvarande.

Det säkerställs att den allmänna serviceplikt som ingår i lagstiftningen är tidsenlig. Dessutom utreds behovet av att säkerställa tillgången till andra nödvändighetstjänster.

Den nuvarande lagstiftningen om butikens öppettider skall fortsätta att gälla så, att det blir möjligt att få erfarenheter av nuvarande praxis på längre sikt. Den redogörelse som riksdagen förutsätter ges i slutet av valperioden.

Snedvridningar av konkurrensen minskas. Behovet av att ändra den nationella lagstiftningen om företagsköp utreds i samband med revideringen av EU:s förordning om kontroll av företagskoncentrationer. Samtidigt skall begreppet dominerande marknadsställning ses över i lagstiftningen. Forskningen kring hur konkurrensen och marknaderna fungerar effektiveras. Då offentliga tjänster öppnas för konkurrens ser man till att kvaliteten på och tillgången till tjänsterna inte försämras. När konkurrenslagstiftningen revideras säkerställs en fungerande marknad också med tanke på de små och medelstora företagen.

## 11.4. Energipolitik

Målet för regeringens energipolitik är att trygga tillgången till en konkurrenskraftig energi och samtidigt uppfylla de skyldigheter som följer av de internationella miljöförpliktelserna. Regeringen främjar en mångsidig struktur hos energiproduktionen och strävar efter att höja självförsörjningsgraden inom energiförsörjningen. Regeringen främjar kraftigt användningen av förnybara energikällor och energisparande bl.a. med hjälp av skatte- och investeringsstöd.

Regeringen genomför den nationella klimatstrategin och reviderar den med beaktande av innehållet i EU:s direktiv om utsläppshandel och Kyotomekanismerna. Med beaktande av samhällsekonomin konkurrenskraft görs förberedelser för de förhandlingar som skall föras efter Kyotoprotokollets åtagandeperiod.

EU:s direktiv om utsläppshandel genomförs i enlighet med det principbeslut som statsrådet antog i januari 2003. Tilldelningen av kvoter för koldioxidutsläpp blir kostnadsfri och i den beaktas i synnerhet verksamhets- och investeringsförutsättningarna för finska exportföretag som berörs av den globala konkurrensen. Utsläppshandeln och energibeskattningen granskas samtidigt så, att de som en helhet inte i oskälig grad höjer priset på energi.

Regeringen realiserar de uttalanden som riksdagen antagit i anslutning till principbeslutet om utbyggnaden av kärnkraften. Uttalandena förutsätter bl.a. att:

1. det utgående från arbetet i den kommission som tillsatts läggs fram förslag om åtgärder för att på ett kontrollerat sätt begränsa användningen av stenkol
2. energisparprogrammet genomförs och uppdateras vid behov
3. programmet för främjande av förnybara energikällor genomförs och uppdateras vid behov
4. en utredning om hur den nationella klimatstrategin och uttalandena förverkligats ges till riksdagen.

Programmen genomförs inom anslagsramarna.

Regeringen behandlar ansökan om tillstånd att bygga ett femte kärnkraftverk utan dröjsmål i enlighet med det positiva principbeslut som riksdagen fattat.

Regeringen anser det vara viktigt att elmarknaden fungerar effektivt. En alltför koncentrerad marknad får inte uppkomma och man utreder vilka åtgärder som kan vidtas för att hindra sådant missbruk och sådana olägenheter som starka marknadskrafter kan medföra. Energimarknadsverkets system för beslutsfattande och besvärsmöjligheterna utvecklas i syfte att förbättra parternas rättssäkerhet. Konsumenternas ställning på elmarknaden stärks bl.a. genom bestämmelser om att energimarknadsverket kan ålägga distributören att till konsumenten betala tillbaka avgifter som uppburits till för högt belopp i samband med elöverföring.

## 11.5. Ägarpolitik

Regeringen driver en förutsägbar, aktiv och marknadsinriktad ägarpolitik. Vid skötseln av statens företagstillgångar eftersträvas ett så gott helhetsresultat som möjligt med tanke på samhället och ekonomin. Målet för ägarpolitiken är en utveckling av bolagen, en god personalpolitik och en ökning av värdet på statens innehav.

Viktiga beslut om en precisering av statens ägarpolitiska linje förutsätter ett godkännande av finanspolitiska ministerutskottet.

Fullmakter att vidta ägararrangemang kommer att föreläggas riksdagen för behandling i ett så tidigt skede som möjligt, och långsiktiga ägarstrategier som grundar sig på riksdagsfullmakterna utarbetas. När ägararrangemang vidtas är målet att staten och andra finska ägare också i fortsättningen skall vara tillräckligt stora ägare. Eventuella inkomster av försäljningen av statsbolag kan styras också till finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet och till kapitalisering av Finlands Industriinvestering Ab.

Det utreds hur det på ett ändamålsenligt sätt går att förverkliga en eventuell koncentration av ägarstyrningen i sådana statsbolag och statliga intressebolag som verkar på marknadsvillkor. Målet är att det nya arrangemanget tas i bruk vid ingången av 2005. Samtidigt säkerställs att ägarstyrningen på ett öppet och förtroendeingivande sätt har särskilts från regleringsuppgifterna och att det finns tilltro till statens ägarpolitiska kunnande på marknaden. Till enheten koncentreras offentligt noterade och andra på marknadsvillkor verkande statsbolag samt statliga intressebolag. Bolag som sköter specialuppgifter kvarstår under de ansvariga ministeriernas förvaltning. Också bolag som verkar på marknadsvillkor kan ha specialuppgifter. Den enhet som ansvarar för ägarpolitiken bereder de allmänna riktlinjerna för statens ägarpolitik.

## 12. Landsbygdsnäringsar

### 12.1. Jordbruk

När det gäller reformeringen av EU:s jordbrukspolitik håller regeringen fast vid den av Europeiska rådet i Bryssel 2002 fastställda principen om att jordbruksproduktionen måste kunna fortsätta överallt i gemenskapen, också i sådana områden som har särskilda problem. Finlands mål är att påverka reformeringen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik så, att EU:s stödsystem för jordbruket i högre grad än för närvarande jämnar ut geografiska skillnader och skillnader i naturförhållandena mellan unionens olika delar. EU:s stödsystem skall till sin struktur vara sådant att den sporrande effekten och förutsättningarna för en sund företagsamhet bibehålls.

Genast i början av mandatperioden har regeringen en utmanande uppgift när det gäller att på ett sätt som beaktar och godkänner Finlands särförhållanden slutföra förhandlingarna om en fortsättning för artikel 141 och om reformeringen av EU:s jordbrukspolitik (halvtidsöversynen av Agenda 2000).

Regeringen har som mål att upprätthålla landsbygdens livskraft på ett hållbart sätt. För att nå detta mål sörjer regeringen för att familj jordbrukens lönsamhet och utvecklingsförutsättningar bibehålls samt för att skogsbruket och andra landsbygdsnäringsar är livskraftiga. Detta är en förutsättning för att de ungas intresse för näringen skall kunna bibehållas.

Det nationella stödet för jordbruket i enlighet med fördraget om Finlands anslutning till EU är livsviktigt som komplement till den gemensamma jordbrukspolitiken. I förhandlingarna med EU-kommissionen strävar regeringen efter att bevillningsfullmakten för nationella stöd till södra Finland kan höjas och stabiliseras till nivån 2004 så, att ett enhetligt och stabilt system för jordbruksstöd som gäller hela landet kan införas efter 2003.

Regeringen tryggar finansieringen av miljöstöden för jordbruket fram till utgången av programperioden 2000-2006. Vid reformeringen av EU:s jordbrukspolitik och vid andra förändringar av systemet strävar Finland efter lösningar som innebär att de totala stöd som Finland får via EU:s gemensamma jordbrukspolitik bibehålls på minst samma nivå som för närvarande.

Det nationella stödet bedöms med beaktande av resultatet av EU-förhandlingarna.

Målet är att stödsystemen för jordbruket skall förenklas och övervakningen utvecklas enligt principerna för en god förvaltning och serviceorientering.

Vid handelsförhandlingarna i WTO arbetar Finland som medlemsland i EU för att familj jordbruk skall kunna finnas kvar också i mindre gynnade områden i unionen.

Finansieringen av investeringar inom landsbygdsnäringsarna och av ägarbyten på gårdsbruksenheterna tryggas genom att man sörjer för gårdsbrukets utvecklingsfonds verksamhetsförutsättningar och för en tillräcklig bevillningsfullmakt för räntestödslån inom landsbygdsnäringsarna. Då investeringar understöds fäster man uppmärksamhet förutom vid en förbättring av företagets konkurrenskraft också vid faktorer i anslutning till skyddet av miljön och företagens möjligheter att orka i arbetet.

Det görs en omvärdering av stödsystemet med beaktande av behoven i anslutning till strukturutvecklingen inom jordbruket och ekonomin i gårdsbrukets utvecklingsfond. I detta sammanhang granskas nivån på stödtaken i euro, de unga jordbru-



karnas ställning och generationsväxlingar samt specialbehoven vid husdjursenheter. Målet är att på ett hållbart sätt stöda konkurrenskraftiga familjejordbruk.

Regeringen sörjer för att den nationella kvalitetsstrategin för livsmedelskedjan genomförs. Detta garanterar att konsumenterna får tillgång till finska livsmedel av hög kvalitet. Övervakningen av livsmedelskvaliteten effektivteras på nationell nivå och i EU. Regeringen stöder alltjämt nya innovationer. Målet är att heltäckande utveckla produktionskedjan för livsmedel samt att främja forskning kring och produktutveckling av livsmedel som främjar hälsan.

Den ekologiska produktionen utvecklas i enlighet med målen i Ekostrategin 2010 så, att den motsvarar efterfrågan. Förädlingen och marknadsföringen av ekologiska produkter utvecklas i samarbete mellan de olika förvaltningsområdena. Utnyttjandet av naturliga fiskebestånd effektivteras som en del av den ekologiska produktionen.

Systemet för avträdelsestöd inom jordbruket fortsätter efter 2006 genom en utveckling av innehållet och med beaktande bl.a. av de behov som följer av strukturutvecklingen inom jordbruket. Avbytarsystemet utvecklas med beaktande av jordbrukarnas möjligheter att orka i arbetet.

Regeringen fäster uppmärksamhet vid en tryggad tillgång till rent vatten på landsbygden och i synnerhet inom husdjursskötseln och livsmedelsindustrin.

## 12.2. Skogsbruk

Genomförandet av det nationella skogsprogrammet 2010 fortsätter. Målet är att säkerställa att virkesproduktionen ökar med 5 miljoner kubikmeter under programperioden och att skogarnas hälsa upprätthålls.

Med tilläggsfinansiering med stöd av lagen om finansiering av hållbart skogsbruk drivs klimat- och energipolitiken i enlighet med det nationella skogsprogrammet. Tilläggsfinansiering är nödvändig för att man skall kunna nå de mål som satts upp för energianvändningen av virke.

Medel som använts för den kartläggning av särskilt viktiga livsmiljöer som avses i skogslagen styrs sedan kartläggningen slutförts fr.o.m. 2004 helt och hållet till ett i grunden ändrat miljöstöd för skogsbruket.

Den tilläggsfinansiering som behövs för genomförandet av verksamhetsprogrammet för tryggnad av mångfalden i skogarna i södra Finland och Österbotten (METSO) tryggas. Statsrådets principbeslut om utvecklande av skogarnas mångfald på ett kostnadseffektivt sätt utgående från frivillighet skapar förutsättningar för skydd av skogarna också under den nya regeringsperioden.

Användningen av trä främjas med olika åtgärder och för träindustrin utarbetas ett eget näringspolitiskt program.

## 12.3. Utvecklande av landsbygden

Regeringen uppdaterar det landsbygdspolitiska programmet och säkerställer genom intensifierat samarbetet mellan ministerierna att det genomförs i de olika sektorerna inom förvaltningen.

Regeringen stöder lantgårds- och fisketurism som en del av landsbygdspolitiken och främjar ungas fiskeintresse och utnyttjandet av fiskerätten.

Stödandet av byaverksamheten fortsätter som ett led i främjandet av landsbygdsinvånarnas frivilliga utvecklingsarbete.

Utvecklandet av renhushållningen fortsätter.

Regeringen konstaterar att pälsdjursuppfödningen har en stor näringspolitisk betydelse i vissa landsbygdsområden.

## 12.4. Fiskerihushållning

Verksamhetsförutsättningarna för yrkesfisket tryggas med nationella åtgärder samt genom påverkan på EU:s fiskeripolitik. Regeringen gör det möjligt att reglera sälstammen, dock utan att äventyra ett tillräckligt bestånd. Regeringen stöder en utveckling av fiskerimetoderna så, att de skador som sälarna åsamkar fiskerinäringen kan minimeras.

Regeringen anser att fiskbestånden är en naturtillgång som ger utkomst och arbetsplatser och som skall utnyttjas på ett hållbart sätt. Bestånden av naturligt förekommande havslax tryggas.

Regeringen stöder utvecklandet och införandet av en miljövänligare teknik vid fiskodlingsanstalterna.

## 13. Trafik- och kommunikationspolitik

Syftet med regeringens trafik- och kommunikationspolitik är att förbättra medborgarnas välbefinnande samt näringslivets och den offentliga förvaltningens produktivitet och konkurrenskraft genom att främja användningen av datateknik och informationssamhällets tjänster. Målet är att främja Finlands och regionernas konkurrenskraft genom att utveckla kommunikationsinfrastrukturen och kommunikationstjänsterna. Regeringen förbinder sig till en långsiktig och förutsägbar ägarpolitik i företag inom förvaltningsområdet.

### 13.1 Informationssamhälle och kommunikation

Regeringen satsar hårt på att främja utvecklingen då det gäller informationssamhället. Avsikten är att grunda ett råd för behandling av frågor angående informationssamhälle. Rådet leds av statsministern och ledamöter är de ministrar som är centrala med tanke på utvecklingen av informationssamhället.

Regeringen för en aktiv politik då det gäller informationssamhället. Syftet med politiken är att öka produktiviteten och konkurrenskraften samt den sociala och regionala jämlikheten genom utnyttjande av data- och kommunikationsteknologi inom alla delområden i samhället. Lagstiftningen gällande informationssamhällets tjänster utvecklas. Övergången till elektronisk kommunikation inom den offentliga förvaltningens ämbetsverk och inrättningar påskyndas kraftigt. Varje ämbetsverk och inrättning skall göra upp en verkställighetsplan över de nättjänster som kommer att öppnas under regeringsperioden.

Regeringen stöder särskilt produktionen och utbudet av välbefinnandestjänster som baserar sig på datanät genom att ordna allmänna platser där kunderna kan sköta sina ärenden via nätet. Utvecklandet av informationssamhället och de möjligheter baserade på teknologi och kunskap som det erbjuder skall ses som medel med hjälp av vilka välbefinnandessamhällets struktur förnyas och tjänsterna tryggas samt som investeringar som medför besparingar.

Medborgarnas och företagens förtroende för informationssamhällets tjänster främjas genom att datasäkerheten och skyddet i fråga om kommunikationsintegritet förbättras. För att trygga sekretessen då det gäller kommunikationen förnyas särskilt den lagstiftning som gäller datasäkerhet i arbetslivet. Lagstiftningen revideras med tanke på databrottsligheten och hoten mot datasäkerheten. För att trygga den nationella säkerheten tas ny teknik i bruk och byggandet av ett myndighetsnät slutförs. Konsumentens ställning som användare av informationssamhällets tjänster stärks genom att transparensen i fråga om avtalsvillkoren för tjänsterna och priseringen ökas. Elektronisk kommunikation, nättjänsterna och informationsförvaltningen utvecklas så att de bättre uppfyller konsumenternas behov och stöder konsumenternas egna initiativ.

Tryggandet av Rundradion Ab:s verksamhetsförutsättningar på lång sikt då det gäller genomförandet av dess uppgift att tillhandahålla ett heltäckande programutbud utgör en central del av regeringens politik angående informationssamhället. En justering av televisionsavgiften genomförs på basis av det förslag som den parlamentariska arbetsgrupp som utrett frågan lagt fram. Utgående från en ny parlamentarisk utredning bedöms huruvida definitionen på begreppet allmännyttig verksamhet, med beaktande av bolagets uppgift att tillhandahålla ett heltäckande programutbud, motsvarar de utmaningar som verksamhetsmiljön utgör samt hur finansieringen av Rundradion Ab skall ordnas då bolaget övergår helt till digital televisionsverksamhet. Man kommer att utreda om det eventuellt behövs tilläggsåtgärder för att påskynda övergången till digital televisionsverksamhet både då det gäller

Rundradion Ab och de kommersiella televisionsbolagen. Regeringen anser det vara viktigt att de nordiska televisionsprogrammets sebarhet tryggas.

## 13.2 Trafik

Högklassiga och funktionssäkra trafikleder är en grundläggande förutsättning för en effektiv, regionalt och socialt jämlik och internationellt konkurrenskraftig verksamhet i hela samhället. Den offentliga sektorn ansvarar för helheten då det gäller trafikens infrastruktur.

Regeringens mål är att sträva efter ett långsiktigt underhåll och en långsiktig utveckling av trafiklederna. Regeringen kommer att bereda ett särskilt trafikinvesteringsprogram som täcker alla former av trafik och sträcker sig över flera år. Avsikten med investeringsprogrammet är att stärka den regionala strukturen i Finland, näringslivets konkurrenskraft och internationella förbindelser. Man kommer senare separerat att utreda och komma överens om hur programmet skall finansieras och om eventuella nya finansieringslösningar. Då det gäller redan existerande trafiknät strävar man efter att hålla trafiklederna i skick och upprätthålla deras kapitalvärde samt att trygga den grundläggande servicenivån på väg- och bannätet samt privata vägar så att de hålls minst på nuvarande nivå.

Då det gäller utvecklandet av spårtrafiken beaktas särskilt den kraftiga ökningen av gods- och persontrafiken mellan EU och Ryssland och de investeringar i snabba järnvägar österut som ökningen förutsätter som en del av EU:s politik för den nordliga dimensionen. Som en del av det ekonomiska samarbetet mellan EU och Ryssland kommer regeringen att göra upp ett utvecklingsprogram för trafiken. Syftet med programmet är att stärka Finlands logistiska ställning och utnyttja vårt ekonomiska potential. Programmet görs upp i samarbete mellan statsmakten, näringslivet och högskolorna. Även projekt som gäller planskilda anslutningar och basunderhåll samt elektrifiering av trafikleder och som är nödvändiga med tanke på trafiksäkerheten och konkurrenskraften påskyndas.

Regeringen strävar efter att förbättra verksamhetsbetingelserna för och servicen då det gäller kollektivtrafiken, att öka finansieringen av kollektivtrafiken och att utveckla samordnandet av persontransporter samt nya sätt att sköta trafiken. Arbetsresorna styrs till kollektivtrafiken och dessutom utreds möjligheterna att sänka beskattningsvärdet på arbetsresebiljetter och att använda taxi i köptrafiken i glesbygdsområden.

Regeringen genomför ett planmässigt trafiksäkerhetsarbete för förebyggande av vägtrafikolyckor. Regeringen intensifierar samarbetet olika förvaltningsområden emellan och effektiviserar särskilt åtgärder vilkas syfte är att förbättra beteendet i trafiken, avlägsna problem i trafikmiljön och utnyttja ny teknologi. Målet är att öka lederna för lätt trafik och att minska tung trafik i tätorter.

Servicenivån i fråga om handelssjöfarten och den övriga sjötrafiken tryggas genom att Sjöfartsverket utvecklas som myndighet och dess serviceproduktion organiseras till nya typer av affärsverk. Sjöfartsverkets beredskap då det gäller att förbättra säkerheten för sjöfarten på Östersjön och oljebekämpningsberedskapen som en del av internationellt samarbete ökas. Regeringen tryggar finansieringen av ett system för styrning och övervakning av fartygstrafiken i Finska viken så att systemet kan tas i bruk år 2004. Dessutom tryggas en fortsatt trafik året runt i Kvarken.

Man strävar efter att trygga det finländska fartygstonnagets konkurrenskraft i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Syftet är att genom att lagstiftningen då det gäller tonnage utvecklas, stöd som EU tillåter och andra lösningar trygga sjöfartens kontinuitet under finsk flagg. Genomförandet av programmet för utveck-

lande av havs- och insjöfarlederna på lång sikt fortsätter med beaktande av att farlederna blir grundare, av råvarutransporterna och av behovet att utveckla turismen.

Regeringen tryggar verksamheten för flygrutter med gles trafik särskilt med tanke på de förbindelser som näringslivet och den internationella exportindustrin behöver.

VR-Group Ab har fortfarande till uppgift att bedriva allmännyttig verksamhet och Posten Finland Ab att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Järnvägarnas marknadsandel ökas. VR-Group Ab:s intäkter styrs i första hand till investeringar som betjänar spårtrafiken såsom anskaffning av materiel. Man förbereder sig att öppna järnvägstrafiken för konkurrens högst på det sätt som EU-bestämmelserna anger.

Regeringen tryggar förutsättningarna för Posten Finland Ab att se till att skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster uppfylls och dessutom understryker regeringen utnyttjandet av nya möjligheter i anslutning till bolagets affärsverksamhet som öppnar sig i den digitala verksamhetsmiljön.

Regeringen utreder behoven att utveckla vägverkets organisation och styr vägverkets intäkter till finansieringen av basväghållningen.

Regeringen beaktar Finnair Oyj:s särskilda betydelse som en länk i vårt trafiksystem och tryggar genom sin ägarpolitik förutsättningarna för Finnair Oyj att klara sig med framgång i en föränderlig global verksamhetsmiljö.

## 14. Rättspolitik och medborgarnas trygghet

Det tväradministrativa beslutsfattandet effektiveras och samarbetet stärks i syfte att öka medborgarnas trygghet, minska de problem som brottslighet och rusmedel medför, få till stånd en bättre rättssäkerhet samt förbättra lagberedningen. Målet är att främja myndigheternas samarbete på alla förvaltningsnivåer även så att traditionella sektorgränser överskrids.

För att förbättra lagberedningsprocessen och lagstiftningens kvalitet effektiveras planeringen och ledningen av lagberedningen. För ministerierna tryggas förutsättningar att genomföra en god lagberedning och laggranskningen utvecklas.

För att stärka medborgarnas inflytande och för att demokratin skall fungera bättre utvecklas olika möjligheter och former för medborgarmedverkan. Dessutom strävar man efter att öka röstningsaktiviteten enligt regeringens politikprogram om medborgarinflytande.

För att förhindra att det uppstår problem med överskuldssättning och att problemen fördjupas samt för att insolvenssituationer skall kunna skötas på ett mera flexibelt och effektivt sätt skapas ett heltäckande åtgärdsprogram. Det sociala målet är att främja möjligheterna för privatpersoner och familjer som råkat i svårigheter att leva ett aktivt liv. Samtidigt förbättras förutsättningarna för företagareverksamhet. Åtgärdsprogrammet genomförs som ett samarbete mellan de olika förvaltningsområdena.

Metoderna för skuldrådgivning utvecklas och personalens kunnande förbättras. Totalrevideringen av utsökningslagen fortsätter. Verkningarna av revideringen av utsökningslagen och lagarna om preskription av skulder följs. Utsökningsmyndigheternas verksamhet och organisation samt beredskapen för internationell verksamhet utvecklas. En totalrevidering av konkurslagstiftningen genomförs, och i samband med den beaktas även skuldsanerings- och utsökningslagstiftningen som helhet. Dessutom ökas och effektiveras konkursombudsmannens konkursboövervakning.

Rättssäkerheten bör vara jämnt fördelad över hela landet och bör kunna ges i ett tidigt skede samt med tillämpning av lämpligt flexibelt förfarande och till skäliga kostnader. Rättsväsendets resurser inriktas enligt de reella rättsskyddsbehoven.

Domstolsförfarandets flexibilitet och ändamålsenlighet utvecklas i alla rättsinstanser så, att problem kan lösas till skäliga kostnader. I syfte att förenkla bestämmelserna och strafförfarandet utreds möjligheterna att i större utsträckning än hittills behandla juridiskt sett enkla brottmål i strafforderförfarande. Avsikten är att utveckla alternativa, snabba och förmånliga förfaranden för domstolarna också i fråga om tvistemål. Medlings- och jämkningsverksamheten, de elektroniska tjänsterna och myndighetsrådgivningen utökas. Behörighets- och fortbildningssystemet för domare utvecklas. Genom en revidering av lagen om offentlighet vid rättegång ökas öppenheten i rättskipningen.

För att förkorta behandlingstiderna i hovrätterna främjas en effektiv ibruktagning av sällningsförfarandet och effektiveras arbetsmetoderna. På bred bas utreds frågan om vilken betydelse ändringssökandet har för en ökning av rättssäkerheten. Möjligheten att tillämpa grupptalan i bl.a. konsumentköpsärenden utreds. Konsumentklagonämnden överförs till justitieministeriets förvaltningsområde.

Utvecklandet av förvaltningsprocessen fortsätter. Behandlingstiderna i fråga om besvär förkortas och särskild uppmärksamhet ägnas behandlingstiderna för beslut som är viktiga med tanke på samhället och utvecklandet av regionerna.

Lagen om aktiebolag revideras och lagstiftningens flexibilitet i fråga om kommersiell organisation utvecklas. Avsikten är att utreda om gällande förmögenhetsbestäm- melser i äktenskapslagen motsvarar samhällets krav. Till riksdagen avläts en propo- sition med förslag till lag om assisterad befruktning.

Samernas språkliga rättigheter tryggas.

Språklagens praktiska genomförande ombesörjs.

Lagen om Svenska Finlands folkting (Folktinget) revideras.

## 14.1 Medborgarnas trygghet

Tryggheten är en grundläggande rättighet och en bas för välfärden. Utredningen av brott och åtgärderna för att ställa dem som gjort sig skyldiga till brott till svars för sina handlingar bör vara snabba, säkra och tillförlitliga. Skyddet för vittnen effekti- veras. Samarbetet mellan myndigheter som behandlar brottmål intensifieras. Det internationella brottsbekämpningssamarbetet effektiveras.

Det bredbasiga arbetet för förebyggande av brottsorsaker och genomförande av det nationella brottsförebyggande programmet effektiveras. För att minska våldet uppgörs ett nationellt program för minskande av våld som täcker alla centrala del- områden. Åtgärderna med avseende på familjevåldsproblemet effektiveras. En narkotikapolitik som baserar sig på totalförbud gällande narkotika effektiveras. Målet är att förhindra användning och spridning av narkotika samt att minska anta- let narkotikabrott och annan brottslighet som hänför sig till rusmedel.

Lagstiftningen samt myndigheternas samarbete utvecklas i syfte att förebygga eko- nomiska brott och verksamhet i den ekonomiska gråzonen samt för att effektivera restitutionen av nyttan av brott.

Brottsoffrens i lag tryggade rättigheter måste realiseras också i praktiken. Detta skall poängteras i polisens, åklagarnas och övriga judiciella myndigheters verksam- het. Verksamhetsförutsättningarna för brottsofferjour och tillgången på annan kris- hjälp tryggas i hela landet. Ersättandet av brottsskador effektiveras och lagstift- ningen revideras.

Behandlingstiderna då det gäller brott som begåtts av unga förkortas genom inten- sifierat samarbete mellan polisen, åklagarna, domstolarna och de sociala myndighe- terna. Påföljderna för unga förbrytare revideras och deras verkan ökas, och på- följdssystemet utvecklas i syfte att stöda en bestående övergång till ett nytt liv utan brott. Nya typer av påföljder, såsom arrest, utvecklas.

Förfarandet med medling och jämkning i brottmål görs permanent och tillgången därtill tryggas på lika grunder i hela landet.

Det centrala målet för utvecklandet av verkställigheten av straff och fängvårdsver- kets verksamhet är att minska återfallsbrottsligheten. Lagstiftningen gällande fäng- elsestraff revideras. Ibruktagandet av kontraktsvårdsstraff bereds. Verkställigheten av straff utvecklas så att dömdas möjligheter till ett liv utan brott och deras assim- lering i samhället främjas. Eftervård som hjälper frivivna fångar att klara sig i det fortsatta livet ordnas. Tillämpningen av förvandlingsstraff då det gäller böter som blir obetalda på grund av insolvens ses över och möjligheterna att avhjälpa fängel- sernas utrymmesbrist genom en ändamålsenlig placering av bötesfångar utreds.

För att minska antalet utländska fångar ökas verksamheten med förbindelsesdomare.

För att öka medborgarnas trygghet och särskilt för att minska narkotika-, vålds- och återfallsbrottsligheten uppgörs ett heltäckande program över sektorgränserna om inre säkerhet. I samband härmed kommer man att dra upp riktlinjer gällande målen, åtgärderna och behövliga resurser i fråga om den interna säkerhetens nivå. Samtidigt avgörs hur polisens organisation skall effektivieras för att servicenivån skall bli bättre. Programmet bereds och genomförs i planmässigt samarbete mellan ministeriernas förvaltningsområden.

För polisens serviceförmåga och verksamhetsförutsättningar sörjs så att medborgarna fortsättningsvis har ett starkt förtroende för polisens förmåga att klara de uppgifter som ankommer på den. Tillgången på polisservice i alla delar av Finland förbättras på basis av betänkandet av Koskis arbetsgrupp (9.1.2001). På grund av att ett stort antal poliser kommer att gå i pension ökas antalet poliser som utbildas. Tungpunkter för utvecklandet av polisens verksamhet är en effektivare brottsundersökningsfunktion och brottsbekämpning. En yrkesskicklig personal inom polisen tryggas.

För gränsbevakningsväsendets verksamhetsförutsättningar sörjs enligt de föränderliga behoven. Förmågan att utföra gränskontroller och en smidig gränstrafik tryggas vid gränsövergångsställena.

Läkar- och räddningshelikopterverksamheten utvecklas som en del av skydds nätet i hela landet. Strävan är att överföra finansieringen av räddningshelikopterverksamheten så att den inte sker med penningautomatbidrag utan med medel ur budgeten.

## 14.2 Invandrings- och utlänningsärenden

En totalrevidering av utlänningslagen genomförs på basis av utförd beredning och med beaktande av internationell människorätt, principen om en god förvaltning samt rättssäkerhetsaspekterna. I detta sammanhang bereds de åtgärdsförslag som behövs för effektivisering av utlänningsförvaltningen och verksamheten.



## 15. Försvaret

Regeringen utvecklar försvarsmakten och andra delar av försvaret enligt regeringens säkerhets- och försvarspolitiska redogörelser. Försvarsförvaltningen görs klarare och effektivare. Riktlinjerna för den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse som skall bli klar 2004 är centrala med tanke på en utveckling av försvarsmakten.

I fråga om vapenexporten iakttar regeringen Europeiska Unionens gemensamma bestämmelser. Finlands egen försvarsmaterielindustri, dess sysselsättande verkan och det teknologiska kunnandet inom den stöds.

I den nationella beredskapen och i utvecklandet av landets försvar beaktas även nya typer av risker och hot. I planeringen och utvecklingen poängteras bl.a. försörjningsberedskapen, befolkningsskyddet, skyddet av datasystemen och kommunikationsberedskapen. I beredskapen beaktas dessutom miljöförstöring och andra risker för storolyckor.

## 16. Utvecklande av statsförvaltningen

Tillgången till och kvaliteten på den offentliga förvaltningen och tjänsterna samt produktiviteten och effektiviteten i fråga om dessa ökas.

Arbetet med att reformera statens centralförvaltning och göra dess roll tydligare fortsätter. Ministerierna utvecklas så, att de fokuserar på beredningen av regeringens och riksdagens beslut, på strategisk ledning, på skötseln av EU-ärenden samt på internationellt samarbete. Regeringen fortsätter att regionalisera enheter och funktioner inom statens centralförvaltning genom att utnyttja de möjligheter som uppstår i samband med reformen av statens centralförvaltning och i samband med personalavgången.

Samarbetet mellan ministerierna ökas och regeringens grepp i fråga om utstakningen av riktlinjer och samordning stärks. För att effektivera kärnverksamheten och lätta upp förvaltningsstrukturen centraliseras skötseln av stödtjänster till enheter specialiserade på detta. För regionaliseringen av stödtjänster inleds nödvändiga pilotprojekt.

De funktioner och enheter inom statens centralförvaltning som är nya eller som skall utvidgas eller förnyas placeras utgående från statsrådets principbeslut (8.11.2001) i första hand utanför huvudstadsregionen. Utifrån detta utformas ett långsiktigt program i syfte att trygga den nuvarande personalens ställning samt anställandet av ny, kompetent personal i statlig tjänst.

Uppgifter inom centralförvaltningen regionaliseras och delegeras till den befintliga region- och lokalförvaltningen. Verksamheten inom regionförvaltningen och den demokratiska styrningen av denna effektiveras.

Tryggandet av tillgången till och kvaliteten på tjänster är primär i utvecklandet av de statliga funktionerna på lokal nivå. I detta syfte effektiveras även förverkligandet av samservice. I samband med redogörelsen avgörs frågor i anslutning till behovet av ändringar i häradsstrukturen och en lättare förvaltning, samtidigt som tillgången till tjänster i alla delar av landet tryggas.

Åtgärder som syftar till att öka antalet nättjänster inom förvaltningen och öka möjligheten att sköta ärenden elektroniskt påskyndas i enlighet med regeringens politikprogram gällande informationssamhället.

### **Landskapet Åland**

Utvecklandet av samspelet mellan finska staten, Europeiska unionen och självstyret för landskapet Åland beaktas särskilt. Målet är att Ålands självstyre även i fortsättningen skall fungera som en internationell förebild.

## POLITIKPROGRAMMEN

### SYSSELSÄTTNINGSPROGRAMMET

För att höja sysselsättningsgraden och förebygga den utslagning som orsakas av arbetslöshet inleder regeringen ett fristående tväradministrativt program. En central del av programmet består i utvecklandet av det regionala samarbetet mellan olika myndigheter som ansvarar för sysselsättningen, ett samarbete som förutsätts i fråga om arbetskraftsutvecklingscentren. Till arbetskraftsutvecklingscentren koncentreras de befintliga och nya tjänster som är avsedda för de mest svårssysselsatta personerna samt resurser för dessa tjänster.

Arbetskraftsbyrån, kommunerna, kommunernas social- och hälsovårdsverksamhet, ungdomsverksamheten, FPA, övriga sakkunniga samt olika serviceproducenter kommer, i enlighet med hur kostnaderna fördelades i försöket med samservicekontor, att delta i utformningen av de utvecklingscenter som grundas.

Olika finansieringsmodeller mellan kommunerna och staten undersöks, modeller med vilkas hjälp kommunerna sporras att effektivt åtgärda arbetslösheten. Eventuella reformer genomförs på ett för de olika kommunerna neutralt sätt.

Det regionala samarbetet främjas genom bindande avtal. Målsättningen är att för varje långtidsarbetslös person göra upp ett individuellt aktiveringsprogram och för arbetslösa personer under 25 år ordna en utbildnings-, arbetspraktik- eller verkstadsplats efter tre månaders arbetslöshet. Det ges möjlighet till utformning av långsiktiga helheter som omfattar rehabilitering, arbetsträning, individuell träning, praktik och utbildning för att verksamma lösningar beträffande de mest svårssysselsatta personerna skall nås.

Personer som mist arbetsförmågan bestående hänvisas till de stödsystem som finns för ifrågavarande personer, t.ex. invalidpension. Det projekt som utreder möjligheterna till pension (ELMA-projektet) förlängs och utvidgas så att det omfattar hela landet.

De ungas steg in i en utbildning och övergången från utbildning till arbetsmarknad påskyndas. Prognostiseringen i fråga om yrkesutbildningen förbättras så, att tillgången på utbildning i högre grad än i dagens läge skall motsvara arbetslivets behov. Den gemensamma antagningen och andra utbildningsvägar effektivteras så att väntetiden för de unga före de kommer in på en utbildning förkortas. För förebyggande av utslagning bland unga ökas antalet praktiska utbildningsvägar, såsom läroavtalsutbildningen. Studiehandledningen och yrkesvägledningen förbättras och möjligheterna att i praktiken stifta bekantskap med näringslivet ökas. Verkstadsverksamheten för unga och långtidsarbetslösa permanentas så, att den främjar sysselsättandet av ifrågavarande personer.

Även läroavtalsutbildningen för vuxna samt den med företag gemensamma anskaffningen av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning ökas, och förfarandet med den gemensamma anskaffningen förenklas. Den gemensamma anskaffningen riktas också så, att den främjar arbetsplatsutbildningen på små och medelstora företag.

Utbildningstiden för vuxna förkortas så, att det skall vara mer lockande än i dagens läge att söka sig till utbildning och att utbildningsperioderna bättre än i dag skall tjäna arbetslivets behov.

Man stöder de äldre att hållas kvar i arbetslivet. I detta syfte görs tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna en snabb utredning över möjligheterna att för större arbetsgivares del sänka eller jämna ut självrisken i invalidpensionerna när

det gäller den s.k. sista arbetsgivaren. I samband med detta granskas att APL-premiens invalidpensionsandel fastställs jämligt mellan företag av olika storlek. Man utreder också vilka möjligheter äldre arbetstagare har att övergå i deltidarbete utan att socialskyddet försvagas. Produktiviteten och orken i arbetet främjas genom att man ökar den utbildning som syftar till att höja yrkesskickligheten. Genom samordning av nuvarande arbetslivsprogram utvecklas organiseringen av och kvaliteten på arbetet på arbetsplatsnivå i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna.

## FÖRETAGSAMHETSPROGRAMMET

Målsättningen i regeringens ekonomiska politik är att skapa verksamhetsramar som främjar grundandet av företag samt företagens tillväxt och internationalisering. Det viktigaste är att trygga den ekonomiska tillväxten, en rimlig och stabil räntenivå samt en låg inflation och att på så vis ge företagen möjligheter att investera och sysselsätta på lång sikt.

Regeringen fullföljer politikprogrammet för företagsamhet. I programmet utreds på vilket sätt människor kan uppmuntras att bli företagare, hur verksamheten och expansionen hos små och medelstora företag i inlednings- eller tillväxtskedet kan främjas, hur kvinnlig företagsamhet kan främjas, hur lagstiftningen kan anpassas också enligt små företags behov, på vilket sätt generationsskiften inom företag kan underlättas, hur kraven i fråga om föräldraskap och företagsamhet kan samordnas samt hur den sporrande aspekten beträffande företagarnas socialskydd kan utvecklas.

Företagsamhet skall bli ett mer lockande alternativ i valet av yrkesbana. Det sörs för att de utbildningspolitiska projekten tar de små och medelstora företagens behov i beaktande. I entreprenörskapsutbildningen och i de rådgivningstjänster som riktar sig till företagare fästs särskild vikt vid stödjandet av företagare som anställer sina första arbetstagare. Företagarnas möjligheter till läroavtalsutbildning förbättras.

I programmet uppföljs utvecklingen inom skatte- och avgiftspolitikerna i fråga om små och medelstora företag. Åtgärder bereds inom ifrågavarande förvaltningsområden. Onödiga administrativa hinder i företagsverksamheten avlägsnas och företagstjänsterna utvecklas i enlighet med principen om en lucka för alla ärenden. Ett Internetbaserat betalningstjänstsystem för små arbetsgivare skapas, ett s.k. skattekontosystem tas i bruk och små företags betalnings- och anmälningsprocedurer skärs ner antalsmässigt.

För stödjandet av en balanserad utveckling i hela landet utreds inom ramen för företagsamhetsprogrammet och informationssamhällsprogrammet på vilket sätt företagarna så effektivt som möjligt kan dra nytta av de möjligheter informationssamhällsutvecklingen erbjuder. I detta syfte utvecklas verksamheten på portalen Yritys-Suomi så, att dess serviceberedskap förbättras. Företagens kunnande i fråga om affärsverksamhet främjas genom tillräckliga forsknings- och utvecklingsinsatser.

Lagstiftningen gällande konkurser, företagssaneringar och annan insolvens utvecklas för undvikande av onödiga konkurser bland livsdugliga företag. Möjligheten till personlig konkurs utreds, likaså möjligheten till en situation där den egna bostaden omfattas av det s.k. skyddade beloppet. Företagare som gått i konkurs och andra företagare som belastas av betalningsanmärkningar ges i samband med totalrevideringen av kreditupplysningslagstiftningen bättre förutsättningar att inleda ny företagsverksamhet.

Det breda samarbetet över förvaltningsgränserna samt bindningen till programmet effektivteras genom en kontinuerlig uppföljning mellan statsmakten och företagarorganisationerna där även arbetsmarknadsorganisationerna är representerade. Programmet främjar goda arbetsmarknadsrelationer bland de små och medelstora företagen. I uppföljningen bedöms hur företagarbenägenheten utvecklas samt vilken inverkan åtgärderna har på företagens konkurrenskraft och i fråga om den sysselsättande effekten.

## **INFORMATIONSSAMHÄLLSPROGRAMMET**

Regeringen genomför politikprogrammet för informationssamhället. Syftet med programmet är att öka konkurrenskraften och produktiviteten samt den sociala och regionala jämlikheten genom utnyttjande av data- och kommunikationstekniken i hela samhället. Politikprogrammet för informationssamhället inriktar sig på utnyttjandet av de möjligheter informationssamhället erbjuder. Med programmet strävar man efter att bibehålla Finlands ställning som ledande producent och användare av data- och kommunikationstekniken. På detta vis säkras i hela samhällsekonomin de ackumulerande effekterna av den nytta data- och kommunikationstekniken ger.

Genom programmet främjas konkurrensen på kommunikationsmarknaden och effektivteras användningen av informationssamhälleliga tjänster i näringslivet, utbildningen, hälso- och sjukvården samt inom förvaltningen och i medborgarnas vardag. Med teknologiskt sett neutrala kommunikationspolitiska medel strävar man efter att alla medborgare inom loppet av år 2005 skall ha tillgång till snabba och regionalt täckande datakommunikationsförbindelser till ett för användarna rimligt pris. Medborgarnas beredskap att reda sig i informationssamhället förbättras. Ämbetsverkens och institutionernas övergång till elektronisk kommunikation påskyndas kraftigt. Med hjälp av programmet sörjer man för att informationssamhällets författningsmiljö är tidsenlig.

Genom programmet understöds produktionen av digitala tjänster och innehåll, och företag uppmuntras att idka elektronisk handel och bilda nätverk. Tillgången till information och kultur förbättras och biblioteksväsendet utvecklas så att det motsvarar de krav informationssamhället ställer. Upphovsrättslagstiftningen utvecklas så att den motsvarar kraven i informationssamhället. Medborgarnas och företagets förtroende för informationssamhällets tjänster främjas genom förbättrat data- och integritetsskydd.

Genom programmet säkerställs att ett sådant kunnande som informationssamhällsutvecklingen kräver finns i alla befolkningsgrupper, i näringslivet och inom den offentliga sektorn, och man sörjer för att det inom data- och kommunikationsteknikens område finns tillgång till yrkesfolk och personer med spetskompetens. Den offentliga finansieringen av forskning ökas märkbart.

Regeringen främjar aktivt uppnåendet av målen i sitt politikprogram för informationssamhället även på global och europeisk nivå i det internationella samarbetet samt i det nordiska samarbetet och i närområdessamarbetet.

Genomförandet av programmet uppföljs årligen av regeringen och behöriga instanser genom att dessa bedömer effekterna av programmet utgående från variabler som beskriver informationssamhällsutvecklingen såväl internationellt sett som inom EU.

## **POLITIKPROGRAMMET FÖR MEDBORGARINFLYTANDE**

Ett nationellt demokratiprojekt inleds i syfte att öka medborgarnas delaktighet och skapa en bättre fungerande demokrati. Målet är att förbättra medborgarnas möjligheter till delaktighet och deras röstningsaktivitet, att öka demokratifostran samt även i övrigt stärka den representativa demokratin.

Politikprogrammet skall samordna de åtgärder som syftar till att utveckla demokratin. Särskild vikt kommer också att fästas vid att personer med lägre utbildning, småinkomsttagare, utslagna samt unga som riskerar att bli utslagna får fäste i medborgarsamhället. I informationsgången kring programmet bör båda språkgruppernas behov beaktas.

Riksdagen har i sitt svar på regeringens redogörelse om delaktighet föreslagit att ett fristående projekt skall startas i syfte att öka det representativa systemets dragningskraft och utveckla dess verksamhetsformer och verksamhetsbetingelser.

I programmet granskas hur väl den representativa demokratin fungerar i synnerhet i riksdags- och kommunalval. När det gäller riksdagsval hänför sig problemen bl.a. till förhållandet mellan väljare och valda samt till den för den enskilda väljaren diffusa valkonstellationen. Partiernas möjligheter att utföra politiskt arbete som intresserar medborgarna och att aktivera väljarkåren är också beroende av de ekonomiska resurserna, i fråga om vilka utvecklingsbehoven bör utredas.

När det gäller kommunalval bör det i synnerhet undersökas med vilka åtgärder kommunerna och statsmakten kan förbättra beslutsfattandets transparens och verkningar, öka intresset för val samt göra det lättare att rösta. Samtidigt bör man dryfta frågor kring utvecklandet av det arbete som nämnder, direktorier och andra organisationer med förtroendevalda utför så att medborgarna i högre grad än i dagens läge skall kunna påverka behandlingen av ärenden som gäller dem själva.

I projektet strävar man efter att öka valdeltagandet också genom att förbättra möjligheterna till förhandsröstning. Man följer med andra länders erfarenheter av röstning via nätet och utreder möjligheterna att testa elektroniska val i Finland.

I projektet strävar man efter att utveckla nya metoder för aktivering av medborgarnas, och i synnerhet de ungas, röstningsbeteende och främjandet av en positiv attityd. Demokratifostran och delaktighet i vardagslivet utvecklas bl.a. i skolorna och i fritidsverksamheten. En viktig metod i demokratifostran är att i grundskolans högstadium, gymnasiet och yrkesläroanstalterna presentera den politiska verksamheten och de politiska aktörerna. Undervisningen i samhällslära bör ges större plats i yrkesläroanstalternas läroplaner.

I projektet bör man separat granska hur den kommunala demokratin och demokratin i lokalförvaltningen fungerar och söka metoder för att öka demokratins dragningskraft. Erfarenheterna från pågående kommunala demokratiprojekt och regionala projekt skall utredas. Det sätt på vilket den kommunala demokratin fungerar i frågor som gäller externalisering av funktioner och marknadsutsättning undersöks.

Ansvaret för beredningen och samordningen av politikprogrammet fördelar sig på statsrådets kansli, undervisningsministeriet, inrikesministeriet samt justitieministeriet. Även Finlands Kommunförbund samt centrala partier och medborgarorganisationer kallas att delta.

I projektet strävar man efter att stärka medborgarorganisationernas ställning som kanal för medborgarinflytandet och den samhälleliga växelverkan samt som upprätthållare av demokratin. I projektet granskas även förvaltningen av ärenden gäl-

lande demokrati som en del av statsförvaltningen och utreds internationellt sett goda exempel med tanke på handhavandet av demokratifrågor.

Utöver den separata programfinansieringen understöds uppnåendet av målen genom omfördelning av de nuvarande anslagen samt genom en effektivare användning av resurserna. I samband med projektet bör också en bedömning göras av huruvida de anslag som avsatts för stödjande av politisk verksamhet är tillräckliga.







STATSRÅDETS KANSLI

SNELLMANGATAN 1, HELSINGFORS  
PB 23, 00023 STATSRÅDET  
tfn. (09) 16001 | (09) 57811  
f. (09) 160 24006

[www.statsradet.fi](http://www.statsradet.fi)